

Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj

Puljiz, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:727793>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija

**ANALIZA STANJA NEFINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA
OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

Diplomski rad

Ana Puljiz

Zagreb, svibanj, 2021.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija

**ANALIZA STANJA NEFINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA
OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

**ANALYSIS OF THE STATE OF NON-FINANCIAL
REPORTING OF INSURANCE COMPANIES IN THE
REPUBLIC OF CROATIA**

Diplomski rad

Ana Puljiz, 0067542426

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Mirjana Hladika

Zagreb, svibanj, 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Zagrebu, 11.05.2021.

ANG Fuljić, v.r
(vlastoručni potpis studenta)

Sažetak

Unazad nekoliko desetljeća dinamičnim razvojem tržišta pojačala se svijest o potrebi zaštite okoliša, brige o društvenoj zajednici, zaštiti ljudskih prava te sličnim društveno odgovornim projektima. Ulagateljima i ostalim stakeholderima postalo je važno da poduzeće u koje investiraju nije usmjereno samo na ostvarivanje dobiti, već i da se poslovanjem stvaraju pozitivni učinci na društvo i okoliš. Slijedom toga stakeholderi iskazuju sve veći interes za izvještavanjem o nefinancijskim informacijama. Također, suvremena tehnologija se izrazito brzo mijenja i napreduje te se informacije izrazito brzo šire. Takvi trendovi utjecali su na promjene u korporativnom izvještavanju, odnosno potrebu za nefinancijskim izvještavanjem.

Stoga je na razini Europske unije uvedena Direktiva 2014/95/EU kojom su određena velika poduzeća obvezna izvještavati, uz financijske izvještaje, informacije vezane za okolišna, socijalna i kadrovska pitanja te pitanja u vezi s poštovanjem ljudskih prava i borbe protiv korupcije i podmićivanja. Tako su nastali brojni nacionalni i međunarodni okviri kao smjernice poduzećima u izvještavanju nefinancijskih informacija.

Direktiva 2014/95/EU donijela je promjenu i u korporativnom izvještavanju osiguravajućih društava. Osiguravajuća društva su značajni institucionalni investitori na financijskom tržištu u svakoj državi, pa tako i u Republici Hrvatskoj. U tom kontekstu, provedena je analiza GRI usklađenosti i komparacije nefinancijskih izvještaja trinaest osiguravajućih društava koja posluju na tržištu Republike Hrvatske. U analizu je uključen uzorak koji je podijeljen u dvije skupine, sedam osiguravajućih društava koji imaju obvezu izvještavati nefinancijske informacije i preostalih pet koji dobrovoljno izvještavaju nefinancijske informacije.

Glavni cilj provedene analize u ovom radu jest ocijeniti stanje nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2017. do 2019. godine.

Prema rezultatima provedene analize GRI usklađenosti nefinancijskih izvještaja, može se zaključiti kako nefinancijske izvještaje osiguravajućih društava općenito karakterizira niska razina GRI usklađenosti u sve tri kategorije. Nije pronađena bitnija razlika usklađenosti obje skupine osiguravajućih društava u ekonomskoj i okolišnoj kategoriji, dok je u društvenoj kategoriji primjetna viša razina usklađenosti kod osiguravajućih društava koji nisu obveznici izvještavanja nego kod osiguravajućih društava koji su obveznici izvještavanja.

Ključne riječi

Nefinancijsko izvještavanje, Direktiva 2014/95/EU, osiguravajuća društva, GRI usklađenost

Summary

Over the past few decades, the dynamic development of the market has increased awareness of the need to protect the environment, care for the community, human rights and similar socially responsible projects. It has become important for investors and other stakeholders that the company in which they invest in is not only focused on making a profit, but that it also creates positive effects on society and the environment. Following that, stakeholders are showing increasing interest in reporting non-financial information. Also, modern technology is changing and advancing at extremely fast pace as well as dissemination of information. Such trends have affected changes in corporate reporting, that is the need for non-financial reporting.

Therefore, Directive 2014/95/EU was introduced to member states of the European Union. In addition to financial statements, it obliges certain large companies to report on information related to environmental, social and personnel issues, as well as issues related to human rights and the battle against corruption and bribery. Because of that, numerous national and international frameworks have emerged as guidelines for reporting non-financial information.

Directive 2014/95/EU has also altered corporate reporting of insurance companies. Insurance companies are a significant institutional investors of the financial market in every country, including the Republic of Croatia. In this context, an analysis of GRI compliance was conducted and comparison of non-financial statements was made for thirteen insurance companies operating in the Croatian market. A sample was divided into two groups, seven insurance companies which are obliged to report non-financial information and the remaining five that report voluntarily.

The main goal of the analysis in this paper is to assess the state of non-financial reporting of insurance companies in the Republic of Croatia over the period 2017-2019.

According to the results of the conducted GRI compliance analysis, it can be concluded that the non-financial statements of insurance companies are generally characterized by a low level GRI compliance in all three categories. There is no significant difference in compliance in the economic and environmental category of both groups, while the social category has a higher level of compliance with insurance companies that are not obliged to report than with insurance companies that are obliged to report non-financial statements.

Keywords

Non-financial reporting, Directive 2014/95/EU, insurance companies, GRI compliance

SADRŽAJ

1. Uvod	1
1.1. Predmet i ciljevi rada	1
1.2. Metode istraživanja i izvori podataka	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	2
2. Uloga i značaj nefinancijskog izvještavanja	3
2.1. Pojam i povijesni razvoj nefinancijskog izvještavanja	3
2.2. Značaj, svrha i područja nefinancijskog izvještavanja	5
2.3. Pokazatelji uspješnosti na temelju nefinancijskih izvještaja	9
2.4. Korisnici nefinancijskih izvještaja	11
2.5. Prednosti i nedostaci nefinancijskog izvještavanja	12
3. Regulatorni okvir nefinancijskog izvještavanja	16
3.1. Regulatorni okvir nefinancijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj	16
3.2. Direktiva o nefinancijskom izvještavanju	18
3.3. Smjernice Europske komisije za nefinancijsko izvještavanje	21
3.4. Međunarodni okviri nefinancijskog izvještavanja.....	23
4. Analiza nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj kroz primjenu GRI standarda	34
4.1. Odabir uzorka i metodologija istraživanja	34
4.2. Definiranje indeksa usklađenosti s GRI standardima.....	37
4.3. Analiza indeksa usklađenosti s GRI standardima za ekonomsku kategoriju.....	39
4.3.1. Osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije	39
4.3.2. Osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije	46
4.4. Analiza indeksa usklađenosti s GRI standardima za okolišnu kategoriju	50
4.4.1. Osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije	50
4.4.2. Osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije	55
4.5. Analiza indeksa usklađenosti s GRI standardima za društvenu kategoriju	60
4.5.1. Osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije	60
4.5.2. Osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije	66
5. Zaključak	73
Popis literature	75
Popis slika	78
Popis tablica	78
Popis grafikona	78
Životopis	79

1. Uvod

1.1. Predmet i ciljevi rada

Predmet ovog rada je istražiti i analizirati nefinancijske izvještaje na uzorku dvanaest osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj, od kojih je sedam obvezno izvještavati o nefinancijskim informacijama, a ostalih pet nije obvezno izvještavati o nefinancijskim informacijama. U diplomskom radu provedeno je istraživanje razine usklađenosti objavljenih nefinancijskih informacija navedenih dviju skupina osiguravajućih društava sa svim kategorijama GRI standarda, a to su ekonomska, okolišna i društvena kategorija, za razdoblje od 2017. do 2019. godine, te je napravljena usporedba prosječne GRI usklađenosti trogodišnjeg izvještajnog razdoblja obje skupine za svaku kategoriju.

Glavni cilj rada je temeljem analize i komparacije GRI usklađenosti nefinancijskih izvještaja ustanoviti dostignuti stupanj i ocjenu stanja nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj. U empirijskom istraživanju utvrđena je razina usklađenosti objavljenih nefinancijskih informacija sa svim kategorijama GRI standarda za trogodišnje izvještajno razdoblje te je usporedbom prosječne razine GRI usklađenosti nefinancijskog izvještaja obveznika primjene i onih koji nisu obveznici primjene utvrđeno postoji li bitna razlika između navedene dvije skupine u nefinancijskom izvještavanju. U teorijskom dijelu rada razrađeni su uloga i značaj te regulatorni okvir nefinancijskog izvještavanja kao odgovorna praksa prema stakeholderima.

1.2. Metode istraživanja i izvori podataka

Analiza GRI usklađenosti nefinancijskih izvještaja raspoređena je u dvije skupine. Prvu čine osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije, a drugu čine osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije. Analiza je podijeljena u tri GRI kategorije, odnosno ekonomsku, okolišnu i društvenu kategoriju te se promatra izvještajno razdoblje od 2017. do 2019. godine. U empirijskom istraživanju obje skupine po svakoj GRI kategoriji prikupljene su i obrađene informacije na temelju kojih je donešen zaključak o razini usklađenosti nefinancijskih informacija s GRI standardima. Također, komparacijom prosječnih rezultata GRI usklađenosti iz analiziranih razdoblja svake kategorije između navedene dvije skupine, definiran je zaključak o utvrđenim razlikama u nefinancijskom izvještavanju obje skupine i možebitnim promjenama u izvještavanju nefinancijskih informacija u trogodišnjem izvještajnom razdoblju. Na temelju analize i

komparacije razine GRI usklađenosti nefinancijskih izvještaja donesen je zaključak o stanju nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj.

U izradi ovog diplomskog rada korištene su znanstvene i stručne knjige, članci i studije iz područja nefinancijskog izvještavanja te regulatorni okvir poput zakona, pravilnika, direktiva i smjernica. Izvori podataka preuzeti su iz javno objavljenih časopisa, knjiga, web stranica osiguravajućih društava, te javnih glasila poput Narodnih novina i Službenog lista Europske unije. Za potrebe empirijskog istraživanja kao osnovni izvor podataka koristila su se objavljena godišnja izvješća društava za osiguranje koja čine predmet istraživanja.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad je podijeljen na pet poglavlja. U prvom poglavlju obrazloženi su predmet i ciljevi samog rada te primijenjene metode istraživanja i korišteni izvori podataka. Zatim u drugom poglavlju pojašnjeni su pojam i povijesni razvoj nefinancijskog izvještavanja, razrađeni su značaj, svrha i područja nefinancijskog izvještavanja, objašnjeni su pokazatelji uspješnosti u nefinancijskim izvještajima, prikazani su korisnici nefinancijskih izvještaja te su navedene prednosti i nedostaci nefinancijskog izvještavanja. Nadalje, u trećem poglavlju obrazložen je regulatorni okvir nefinancijskog izvještavanja, odnosno razložen je propisani zakonski okvir za nefinancijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj, objašnjena je sama Direktiva o nefinancijskom izvještavanju, pojašnjene su smjernice Europske komisije vezane za nefinancijsko izvještavanje te su predstavljeni međunarodni okviri nefinancijskog izvještavanja. Drugo i treće poglavlje sadrže teorijski dio rada. Četvrto poglavlje je istraživački dio rada u kojem je napravljena analiza usklađenosti i komparacije nefinancijskih izvještaja osiguravajućih društava s kategorijama GRI standarda za trogodišnje izvještajno razdoblje. Posljednje poglavlje sadrži ključna razmatranja teorijskog dijela i iznesen je zaključak istraživačkog dijela diplomskog rada.

2. Uloga i značaj nefinancijskog izvještavanja

2.1. Pojam i povijesni razvoj nefinancijskog izvještavanja

Nefinancijsko izvještavanje proces je izrade informacija o razini ekonomske, okolišne i društvene odgovornosti nekog poduzeća te objavljivanja zasebnog izvještaja, ili izvještaja integriranog s godišnjim izvješćem, kojim se mjere rezultati poslovanja poduzeća, a namijenjen je unutarnjim i vanjskim korisnicima poduzeća. Prezentirajući utjecaj poduzeća na okoliš te brigu o zaposlenicima, potrošačima i ostalim sudionicima, ono nadopunjuje i poboljšava kvalitetu financijskih informacija prezentiranih u godišnjim financijskim izvještajima te iskazuje strateške vrijednosti poslovanja.

Jedan je od upravljačkih alata društveno odgovornog poslovanja tako da se nerijetko koristi kao sinonim sa sljedećim pojmovima: „izvještavanje o održivom razvoju“, „izvještavanje o društveno odgovornom poslovanju“, „izvještavanje o stanju okoliša“, „izvještavanje o zaštiti okoliša“ te „trobilančno izvještavanje“¹. Do danas ne postoji jedno značenje ili opće prihvaćena definicija za pojam nefinancijskog izvještavanja.²

Začeci ideje održivog razvoja pripadaju njemačkom računovođi Carl von Carlowitzu koji je u 17. stoljeću definirao načelo održivog razvoja šuma tvrdeći da je zbog budućih naraštaja važno primjereno krčenje šuma u kojem će količina sječenih drveća moći ponovno narasti u novom pošumljavanju.³ U to vrijeme nastaju i prva poduzeća koja su stvorena kao produžena ruka monarha za obavljanje javnih usluga, poput sustava za vodoopskrbu, a za koje monarsi nisu imali dovoljne resurse. S vremenom su nastajala poduzeća koja više nisu primarno služila javnom dobru, već je fokus poslovanja postao stvaranje vrijednosti, kao kod proizvodnih poduzeća.⁴ Zatim, početkom 19. stoljeća, u vremenu industrijske revolucije, u Europi se javlja interes za ženska prava i društvene nejednakosti zaposlenika što kasnije postaje fokusom korporativnog izvještavanja.⁵

¹ Krivačić, D., Antunović M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Br. 3-4, str. 83-84.

² Stolowy, H., Paugam, L. (2018) The expansion of non-financial reporting: an explanatory study, *Accounting and Business Research*, Vol. 48, No. 5, str. 526.

³ Litfin, T., Meeh-Bunse, G., Luer, K., Teckert, Ö. (2017) Corporate social responsibility reporting – a stakeholder's perspective approach, *Business systems research*, Vol. 8, No. 1, str. 33.

⁴ Matešić, M., Pavlović, D., Bartoluci, D. (2015) *Društveno odgovorno poslovanje*. Zagreb: VPŠ Libertas, str. 11-12.

⁵ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 16-17.

Intenzivniji razvoj nefinancijskog izvještavanja započinje u 80-im godinama 20. stoljeća jer su se pojavila pitanja o klimatskim promjenama, onečišćenju okoliša, ugroženim ljudskim pravima i nastala je ekonomska kriza uzrokovana naftnom krizom.⁶ Tada je javnost prvi puta postala upoznata s problemom industrijskog zagađenja okoliša i prirodnim katastrofama koje mogu uzrokovati te se u nekim zemljama, poput skandinavskih i zapadnoeuropskih zemalja, javljaju regulacije o zaštiti okoliša.⁷ Nevladine organizacije počele su zagovarati izvještavanje o održivosti koje se počinje objavljivati. Nedugo nakon toga pokreću se međunarodne inicijative za promoviranje nefinancijskog izvještavanja,⁸ ali o tome detaljnije u trećem poglavlju. Prvi primjeri izvještavanja o društveno odgovornom poslovanju bili su krajem 20. stoljeća. U Njemačkoj su poduzeća trebala prilagoditi financijske izvještaje takozvanim društvenim izvještajima, dok su u Francuskoj velika poduzeća bila zakonski obavezna izvještavati o radnim uvjetima i provedenim edukacijama zaposlenika te o sigurnosti na radu. U Velikoj Britaniji, pak, je postojao pokret koji je pokrenuo standardizaciju izvještavanja o društveno odgovornom poslovanju.⁹

Unazad otprilike sto godina poduzeća su postala ekonomski snažne i moćne organizacije u suvremenom društvu, čak više od nekih od država. Današnja tehnologija se izrazito brzo razvija i mijenja. Pojavom interneta i društvenih mreža informacije o poduzeću jako brzo putuju i postaju lako dostupne te stakeholderi postaju svjesniji kakav je način poslovanja poduzeća. Tako se stakeholderi počinju interesirati za poslovanje poduzeća i njegov odnos prema okolišu i široj društvenoj zajednici.¹⁰

Razvoj nefinancijskog izvještavanja u fazama prikazan je na slici 1.

⁶ Krivačić, D., Antunović M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Br. 3-4, str. 84.

⁷ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 17.

⁸ Krivačić, D., Antunović M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Br. 3-4, str. 84.

⁹ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 16-17.

¹⁰ Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološka istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 208.

Slika 1 Razvoj nefinancijskog izvještavanja

Izvor: Krivačić, D., Antunović M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Br. 3-4, str. 85.

Ukratko, „Društveno i političko okruženje kao i tehnološke te prirodne promjene, utjecale su na razvoj poslovanja poduzeća te time i na njihovo vanjsko izvještavanje“¹¹, odnosno na nefinancijsko izvještavanje. Danas su stakeholderi informirani i žele znati sve o lancu stvaranja vrijednosti te o društveno odgovornom poslovanju nekog poduzeća. Tržište je vrlo konkurentno i teško prolazi bilo koji oblik neetičnog djelovanja¹² što utječe na sam sadržaj i obuhvat izvještavanja nefinancijskih informacija.

2.2. Značaj, svrha i područja nefinancijskog izvještavanja

Financijski izvještaji prikazuju financijski položaj, uspješnost poslovanja i novčane tokove nekog poduzeća koji su se dogodili u određenom izvještajnom razdoblju te su važna podloga za donošenje poslovnih odluka i odluka o investiranju u neko poduzeće. Za razliku od modela dioničara kojem su financijski izvještaji bili važan izvor informacija o poslovanju poduzeća, sve više se dodatno primjenjuje model stakeholdera koji se manifestira u održivom poduzeću.¹³ Stakeholderi, zbog donošenja važnih kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih poslovnih

¹¹ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 16.

¹² Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološka istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 209.

¹³ Horak, H., Poljanec, K. (2018) Recent developments in European company law: a way forward to more social Europe?, *InterEULawEast: journal for the international and european law, economics and market integrations*, Vol. 5, No. 2, str. 152.

odluka, žele prikupiti što potpunije informacije o poslovanju nekog poduzeća. Važno im je da su informacije o poduzeću pravovremene i pouzdane, a za što nisu dovoljne samo financijske informacije jer ne prikazuju kako poduzeće stvara dodanu vrijednost u dugom roku, odnosno ne ukazuju na to kako poslovanje utječe na društvo, okoliš i gospodarstvo u cjelini te hoće li poduzeće, uz postojeći sustav upravljanja, održivo poslovati u budućnosti. Zato je sve veće zanimanje za izvještavanje o informacijama o održivosti, poput društvenih i okolišnih čimbenika, jer je cilj da se identificira mogući rizik za održivost poduzeća, a poveća povjerenje stakeholdera. Za poduzeće je važno da ostvaruje pozitivne učinke na društvo, okoliš i ekonomiju, uz stvaranje pozitivnih rezultata i zadovoljavajuću razinu profitabilnosti za vlasnike poduzeća.¹⁴

U nefinancijskim izvještajima se mjere, prate te objavljuju pozitivni i negativni učinci poduzeća na društvo i širu okolinu u području ekonomskih, okolišnih i društvenih izvedbi. Dio je složenog procesa računovodstva održivosti u kojem su ugrađena mišljenja i interesi stakeholdera koji su mjereni i sistematizirani.¹⁵ U svakom nefinancijskom izvještaju postoje ključni pokazatelji uspješnosti koji služe kao pokazatelji financijskih i fizičkih dijelova izvedbe poduzeća, ali i kao sredstvo za procjenu rizika.¹⁶ Svaki ključni pokazatelj uspješnosti uzima se u obzir kod procesa planiranja i odlučivanja, a kod nekih poduzeća se koriste kako bi nadzirali i nagradili rezultate menadžera. To znači da se i izvedba društveno odgovornog izvještavanja planira, nadzire i ocjenjuje.¹⁷ Ovisno o vrsti sektora, razlikovat će se izbor pokazatelja uspješnosti i način nefinancijskog izvještavanja. Na primjer, komunalno poduzeće će, zbog svoje osnovne djelatnosti, relativno više pažnje pridavati problemima u okolišu, dok će jednoj poslovnoj banci biti važniji njen ugled, po pitanju društvene odgovornosti, kako bi zadržala svoje postojeće klijente i zaposlenike te privukla nove.¹⁸ Najvažniji output nefinancijskog izvještaja jest pregled ključnih pokazatelja uspješnosti vezan uz okolišna, društvena i ekonomska pitanja.¹⁹ Više o tome u sljedećem potpoglavlju.

¹⁴ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 39.

¹⁵ Vuković, R., Markota Vukić, N., Sesar, D. (2020) Non-financial reporting as part of sustainability accounting with the examples of good practices, *Journal of accounting and management*, Vol. 10, No. 1, str. 46-47.

¹⁶ Adams, C. A., Frost, G. R. (2008) Integrating sustainability reporting into management practices, *Accounting Forum*, Vol. 32, No. 4, str. 290.

¹⁷ Ibid., str. 289.

¹⁸ Ibid., str. 299.

¹⁹ Dečman, N., Rep, A. (2018) Do Croatian companies recognize benefits of integrated reporting?, *Zagreb international review of economics and business*, Vol. 21, No. Special Conference Issue, str. 33.

Poduzeća imaju različite razloge zašto sastavljaju i objavljuju nefinancijske izvještaje. Razlozi mogu biti: zadovoljenje potreba i očekivanja stakeholdera, daje se doprinos društvenom blagostanju, jedan je od načina upravljanja svojim legitimitetom, čuvanje ugleda poduzeća te kako bi u dugom roku smanjili asimetriju informacija i postigli profitabilnost.

Nefinancijsko izvještavanje pomaže u promišljanju i definiranju dugoročne vizije poduzeća te pomaže ugraditi disciplinu društveno odgovornog ponašanja u poduzeću.²⁰

Primarno je usmjereno na objavljivanje informacija koje se odnose na okolišna, socijalna i kadrovska pitanja te pitanja u vezi s poštovanjem ljudskih prava, borbom protiv korupcije i podmićivanja. „Nefinancijsko izvješće trebalo bi sadržavati opis politika, rezultata i rizika koji su povezani s tim pitanjima“ te informacije o postupcima temeljite analize poduzeća za lanac nabave i lanac podugovaratelja čime se identificiraju postojeći i mogući negativni učinci na poslovanje poduzeća.²¹ Kao što je vidljivo u tablici 1, neke od informacija koje se izvještavaju i prate u nefinancijskom izvještaju su: emisija stakleničkih plinova, uporaba vode, onečišćenje zraka, jednakost spolova zaposlenika, sprječavanje kršenja ljudskih prava i slično.

Tablica 1 Područje i sadržaj nefinancijskog izvještaja

Područje poslovanja poduzeća	Vrsta informacije, odnosno poduzete mjere o:
OKOLIŠNA PITANJA	<ul style="list-style-type: none"> • aktualnim i predvidljivim učincima poslovanja poduzeća na okoliš te, prema potrebi, na zdravlje i sigurnost • uporabi obnovljivih i/ili neobnovljivih izvora energije • emisiji stakleničkih plinova • uporabi vode i • onečišćenju zraka
SOCIJALNA I KADROVSKA PITANJA	<ul style="list-style-type: none"> • jamčenju jednakosti spolova • provedbi temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada, uvjetima rada, socijalnom dijalogu, poštivanju prava radnika na informacije i savjetovanje, poštivanju prava sindikata, zdravlja i sigurnosti na poslu te dijalogu s lokalnim zajednicama i/ili mjere poduzete radi osiguravanja zaštite i razvoja tih zajednica
LJUDSKA PRAVA, BORBA PROTIV KORUPCIJE I PODMIĆIVANJA	<ul style="list-style-type: none"> • sprječavanju kršenja ljudskih prava i/ili važećim instrumentima za borbu protiv korupcije i podmićivanja

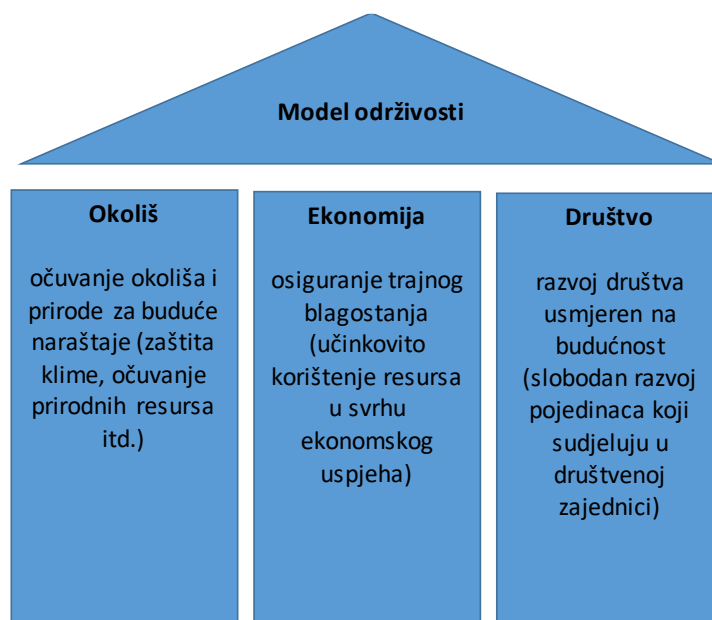
²⁰ Krivačić, D. (2017) Sustainability reporting quality: the analysis of companies in Croatia, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 1, str. 2.

²¹ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 39-40.

Izvor: Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 40.

Društveno odgovorno poslovanje, odnosno nefinancijsko izvještavanje poduzeća počiva na modelu održivosti koje čine tri stupa ili kategorije, nastalih 1997. godine na programu održivog razvoja, a koje čine: Okoliš – prvi stup, Ekonomija – drugi stup te Društvo – treći stup.

Slika 2 Model održivosti

Izvor: Litfin, T., Meeh-Bunse, G., Luer, K., Teckert, Ö. (2017) Corporate social responsibility reporting – a stakeholder's perspective approach, *Business systems research*, Vol. 8, No. 1, str. 33.

Kao što je vidljivo na slici 2, kategorija Okoliš sadrži politike vezane uz zaštitu okoliša te korištenje i upravljanje prirodnim resursima i emisijama stakleničkih plinova. Također se nalaze strategije i ciljevi smanjenja neobnovljivih i povećanja obnovljivih izvora. Naglasak je na podizanju svijesti brige o okolišu, mjerenju pokazatelja održivosti okoliša i snošenju odgovornosti.

Kategorija Ekonomija sadrži praćenje i mjerenje financijskih tokova kako bi se osigurala održivost poduzeća u budućnosti. Naglasak je na mjerenju financijskih tokova koji ostvaruju ekonomsku održivost.

Kategorija Društvo sadrži politike zapošljavanja, odnose s dobavljačima, interakcije s lokalnim stanovništvom te politike vezane uz pitanja korupcije i način rješavanja tog pitanja. Naglasak je na podizanju svijesti, mjerenju pokazatelja održivosti društva i snošenju odgovornosti.

Na temelju modela održivosti nastaje pojam *corporate social responsibility* (CSR) ili društveno odgovorno poslovanje, a kasnije nefinancijsko izvještavanje. CSR podrazumijeva da poduzeće koristi ekonomske, okolišne i društvene pokazatelje, ali za razliku od nefinancijskog izvještavanja, ne mjeri dodanu vrijednost koje ti čimbenici imaju za poduzeće. O okviru nefinancijskog izvještavanja detaljnije u trećem poglavlju.

2.3. Pokazatelji uspješnosti na temelju nefinancijskih izvještaja

Nefinancijski izvještaj treba sadržavati bitne opise i informacije vezane uz poslovanje poduzeća koje su utemeljene na pokazateljima što se naziva ključnim pokazateljima uspješnosti. “Trgovačko društvo trebalo bi objavljivati ključne pokazatelje uspješnosti koji su nužni za razumijevanje njegova razvoja, poslovnih rezultata i položaja te učinka njegovih aktivnosti. Neki ključni pokazatelji uspješnosti mogu biti korisni za različita trgovačka društva i poslovne okolnosti. Ostali ključni pokazatelji uspješnosti više se odnose na pitanja i okolnosti u određenom sektoru. Trgovačka društva potiču se da objavljuju bitne opće i sektorske ključne pokazatelje uspješnosti. Uzimajući u obzir posebne okolnosti trgovačkih društava i potrebe ulagatelja i ostalih dionika za informacijama, očekuje se da trgovačka društva pruže točan i objektivian pregled uporabom općih i sektorskih ključnih pokazatelja uspješnosti te onih specifičnih za određeno trgovačko društvo.”²² To znači da poduzeća moraju objavljivati bitne opće i sektorske pokazatelje uspješnosti te one pokazatelje uspješnosti koji su specifični za određeno poduzeće.²³ Ključni pokazatelji uspješnosti učinkovit su alat za povezivanje kvalitativnih i kvantitativnih informacija.²⁴ Kao takvi omogućavaju lakše praćenje i ocjenjivanje napretka poduzeća te je olakšano uspoređivanje rezultata između poduzeća i različitih sektora. Neki od primjera rezultata politike poduzeća i njegovih ključnih pokazatelja uspješnosti jesu:²⁵

- stvarna emisija ugljika, intenzitet emisija
- uporaba opasnih kemikalija ili biocida

²² Službeni list Europske unije (2017) *Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama)*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN) [23. ožujka 2021.]

²³ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 43.

²⁴ Službeni list Europske unije (2017) *Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama)*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN) [23. ožujka 2021.]

²⁵ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 43.

- učinci na prirodni kapital i ovisnosti
- usporedba s ciljevima, promjene tijekom vremena
- planovi za smanjenje emisije ugljika i sl.

Ulagatelji i trgovci dionicama na burzama, za odluke o investicijama i vrednovanju izvedbe poduzeća, sve više koriste nefinancijske pokazatelje uspješnosti koji se još nazivaju ESG (environmental, social and governmental) kriteriji ili ODU (okolišni, društveni i upravljački) kriteriji.²⁶ Kako se nefinancijski izvještaj sastoji od tri područja, tako svako područje ima svoju analizu: „Ekonomsko područje društveno odgovornog poslovanja podrazumijeva objavljivanje relevantnih pokazatelja ekonomske, odnosno financijske učinkovitosti poslovanja poduzeća, dok okolišno i društveno područje sadržavaju relevantne pokazatelje okolišne i društvene učinkovitosti poduzeća koji utječu ili mogu utjecati na njegovu financijsku učinkovitost i uspješnost“.²⁷

Posljednjih godina u financijskoj industriji poraslo je zanimanje za ESG kriterijima i njihovim utjecajem na ostvarene povrate. „Dosad je već dostupan jako veliki broj istraživanja koja nisu potpuno usuglašena po pitanju direktne veze između ostvarenog prinosa i fokusa na ESG čimbenike, ali uglavnom priznaju pozitivnu vezu između zanemarivanja tih čimbenika i više volatilnosti.“²⁸ Sve se više događa to da investicijski fondovi i ostale financijske institucije, osim financijskih pokazatelja, promatraju ESG parametre bi odabiru ulaganja u dionice ili obveznice. Takva, održiva ulaganja, također su podložna fluktuacijama na tržištima kapitala i mogućim gubicima vrijednosti.²⁹

Danas „ESG ulaganje“ čini oko četvrtinu svih profesionalno upravljanih fondova širom svijeta i raste svijest da su ESG pokazatelji dobra ocjena, ne samo etičkog položaja nekog poduzeća, već i dugoročnog poslovanja poduzeća, uključujući povrat i rizik.³⁰

²⁶ Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološki istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 210.

²⁷ Krivačić, D., Antunović M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Br. 3-4, str. 88.

²⁸ Pulitika, Đ. (2019). *Odgovorno i održivo ulaganje* [online]. Zagreb: Intercapital. Dostupno na: <https://www.icam.hr/hr/articles/post/2019-12-05-odgovorno-i-odrzivo-ulaganje> [03. travnja 2021.]

²⁹ Raiffeisen invest (2020). *Održivi razvoj i investicijski procesi* [online]. Dostupno na: <https://www.rbainvest.hr/-/odrzivi-razvoj-i-investicijski-procesi> [03. travnja 2021.]

³⁰ CGLytics *What is ESG* [online]. Dostupno na: <https://cglytics.com/what-is-esg/> [03. travnja 2021.]

2.4. Korisnici nefinancijskih izvještaja

Internet stranice poduzeća predstavljaju najvažniji medij za objavljivanje finansijskih i nefinancijskih izvještaja. „Objava informacija na Internetu omogućava pravovremeno informiranje svih zainteresiranih korisnika, te omogućava da se osim različitih tekstova, na webu objave i različiti audio i video zapisi, grafikoni i slično, što doprinosi kvaliteti korporativnog izvještavanja, jer se na interaktivan način i način koji je jednostavan za čitanje i razumijevanje informacije prezentiraju korisnicima“.³¹

Stakeholderi su pojedinci ili interesno-utjecajne skupine koje mogu izravno ili neizravno utjecati na poslovne aktivnosti poduzeća, i obrnuto.³² Stakeholderi mogu biti ulagatelji, zaposlenici, potrošači, dobavljači, lokalne zajednice, javna tijela, ranjive skupine, socijalni partneri i civilno društvo.³³ S obzirom na stupanj povezanosti i ovisnosti mogu se podijeliti na primarne i sekundarne dionike. Primarni stakeholderi jesu zaposlenici, dioničari i dobavljači, a u sekundarne spadaju ostale društvene grupe poput lokalne zajednice, civilne udruge, državnih tijela i ostalih. Dioničari i dalje ostaju prioritetni stakeholderi, ali posljednjih godina poduzeće sve više nastoji zadovoljiti zainteresirane skupine stakeholdera.³⁴ Isto tako, poduzeća se trebaju usredotočiti na potrebe za informacijama svih relevantnih stakeholdera kao skupine, a ne na posebne potrebe ili želje pojedinih stakeholdera, te onih s nerazumnim potrebama.³⁵

Dodatnim, nefinancijskim izvještavanjem, dolazi do dvosmjerne komunikacije između poduzeća i korisnika informacija, odnosno stakeholdera. Stakeholderi smatraju da treba zaštititi svaki oblik kapitala: finansijski, prirodni, ljudski, intelektualni i društveni kapital. S druge strane, poduzeće osluškuje i procjenjuje njihove informacijske potrebe kako bi ih zadovoljio i pružio im tražene informacije.³⁶

³¹ Gulin, D., Grbac, J., Hladika, M. (2016) Kvaliteta korporativnog izvještavanja kao pretpostavka transparentnosti poslovnih subjekata, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, Posebno izdanje, str. 160.

³² Matešić, M., Pavlović, D., Bartoluci, D. (2015) *Društveno odgovorno poslovanje*. Zagreb: VPŠ Libertas, str. 14.

³³ Službeni list Europske unije (2017) *Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama)*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN) [25. ožujka 2021.]

³⁴ Matešić, M., Pavlović, D., Bartoluci, D. (2015) *Društveno odgovorno poslovanje*. Zagreb: VPŠ Libertas, str. 14.

³⁵ Službeni list Europske unije (2017) *Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama)*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN) [25. ožujka 2021.]

³⁶ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Integrirano izvještavanje – nova platforma korporativnog izvještavanja, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, Vol. XXIII, str. 171.

Ulagateljima su važne dodatne informacije o poduzeću, koje prikazuju kako poduzeće kreira dodanu vrijednosti kroz neko vrijeme, kao dodatan izvor za donošenje investicijskih odluka poput kupnje, prodaje ili držanja vrijednosnih papira.³⁷ Suvremenog potrošača zanima sve o lancu stvaranja vrijednosti poduzeća i o društveno odgovornom poslovanju, posebno za brigu o očuvanju okoliša. Sve veći broj poduzeća ne stavlja svoj fokus na želje potrošača, već pokušava odgovoriti na njegove potrebe. Na primjer, u izradi dizajna nekog proizvoda, ali i u proizvodnji samog proizvoda, poduzeće sve češće ima na umu potrebe potrošača, lokalne zajednice, društva općenito i pritom postoji svijest o brizi za okoliš. Današnji potrošač je informiran i nepovjerljiv. Određen broj prepoznaje razliku između zelenih, organskih te čistih ili eko-proizvoda i usluga. Nadalje, poduzeće teško može sakriti neetično ili koruptivno djelovanje poput kršenja ljudskih prava, kašnjenja u plaćanju dobavljača i slično. Tržište je izrazito konkurentno i potrošači kažnjavaju svaki oblik takvog djelovanja. “Zbog toga su mnoga poduzeća pod sve snažnijim pritiskom da moraju uvjerljivije izvještavati javnost o svom utjecaju na okoliš i društvo”.³⁸

Nefinancijsko izvještavanje ima veliko značenje u razvoju održivog društva. Osim što se postiže pozitivan stav ulagatelja vezan za dugoročno ulaganje, ono je dobar način da se privuku kvalitetni zaposlenici, pridobiju novi zainteresirani dobavljači, da se omogući veća dostupnost sredstava civilnog društva namijenjenih poticanju ulaganja i slično. Dugoročno nefinancijsko izvještavanje pridonosi snažnijem rastu poduzeća i većem zapošljavanju te većem povjerenju svih stakeholdera, a posebno ulagatelja i potrošača.³⁹

2.5. Prednosti i nedostaci nefinancijskog izvještavanja

Postoje brojne prednosti i nedostaci u nefinancijskom izvještavanju pri čemu će se u ovom dijelu rada spomenuti oni najvažniji. Pritom vrijedi pravilo da troškovi nefinancijskog izvještavanja ne premašuju vrijednost prednosti nefinancijskog izvještavanja.⁴⁰

³⁷ Gulin, D., Grbavac, J., Hladika, M. (2016) Kvaliteta korporativnog izvještavanja kao pretpostavka transparentnosti poslovnih subjekata, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, Posebno izdanje, str. 155.

³⁸ Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 209.

³⁹ Ibid., str. 217.

⁴⁰ Dečman, N., Rep, A. (2018) Do Croatian companies recognize benefits of integrated reporting?, *Zagreb international review of economics and business*, Vol. 21, No. Special Conference Issue, str. 37.

Informacije objavljene u financijskim izvještajima rezultat su prošlih poslovnih odluka menadžmeta i prošlih poslovnih događaja te moraju biti istinite i pouzdane. Informacije objavljene u nefinancijskim izvještajima predstavljaju doprinos kojim je poduzeće pridonijelo svojoj okolini i okolišu te su dostupne bilo kojem korisniku na uvid, u realnom vremenu.⁴¹ Objavljivanjem nefinancijskih informacija stvara se konkurentna prednost, dolazi do veće odanosti i zadovoljstva zaposlenika, a time i učinkovitosti zaposlenika, olakšan je pristup kapitalu i omogućeno je jeftinije zaduživanje. Uz to, integrirano izvještavanje, u smislu zajedničkog izvještavanja financijskih i nefinancijskih informacija, povećava kvalitetu korporativnog izvještavanja i transparentnost poduzeća.⁴²

Kao što je ranije spomenuto, stakeholderima su poželjne dodatne informacije koje dobije nefinancijskim izvještavanjem jer se njima dobiva bolji uvid u poslovanje poduzeća te se dužim vremenskim izvještavanjem učvršćuje njegovo povjerenje u poduzeće. Nadalje, nefinancijsko izvještavanje pridaje stabilnost tržišnoj cijeni dionica poduzeća. Poduzeća koja izvještavaju nefinancijske informacije imaju značajno veću šansu za procjenu zarade u budućnosti u usporedbi s onim poduzećima koja izvještavaju nekoliko nefinancijskih informacija ili koja ne izvještavaju uopće. Isto tako, može se poboljšati ugled poduzeća.⁴³ Također, poduzeće dobiva veću i bolju vidljivost te raste vrijednost njegove robne i/ili tržišne marke, a time i ranije spomenuta konkurentnost poduzeća i bolji odnos s potrošačima.⁴⁴ Postoje i prednosti za menadžera koji na temelju ekonomskih, okolišnih i društvenih izvedbi poduzeća radi realnu strategiju poslovanja, ima bolji pregled strategije smanjenja rizika i ograničenih resursa.⁴⁵

Velika i uspješna poduzeća su sklona, odnosno obvezna izvještavati nefinancijske informacije te postoji mišljenje da ono donosi benefite jedino velikim poduzećima, a ne malim i srednjim poduzećima. No, istraživanjem se pokazalo da nefinancijsko izvještavanje može malim i

⁴¹ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Integrirano izvještavanje – nova platforma korporativnog izvještavanja, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, Vol. XXIII, str. 169.

⁴² Ibid., str. 172.

⁴³ Hladika, M., Lacković, E. (2019) Analysis of effects of changes in regulatory requirements for disclosures on the financial and non-financial reporting of companies. U: Bevanda, V., ur. *Conference Proceedings of EMAN 2019 – Economics & Management: How to Cope With Disrupted Times*. Belgrade: All in One Print Center, str. 385.

⁴⁴ Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološka istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 210.

⁴⁵ Vitezić, N., Petrić, A. (2018) Integrated reporting – concept and impact on performance of Croatian companies, *Journal of accounting and management*, Vol. 8, No. 1, str. 74.

srednjim poduzećima omogućiti financiranje za potrebe širenja poslovanja, pridobiti nove ulagatelje te se javljaju prilike za akviziciju s drugim poduzećima.⁴⁶

S druge strane, iako nefinancijsko izvještavanje postaje trend u poslovanju te je gotovo neizbježno za poduzeća koja posluju na međunarodnom tržištu, sama struktura i sadržaj nefinancijskog izvještaja nisu propisani⁴⁷ te kod sastavljanja izvještaja menadžeri poduzeća odlučuju o opsegu nefinancijskih informacija koje žele objaviti.⁴⁸ Budući da struktura i oblik nefinancijskog izvještaja nisu standardizirani ni harmonizirani, teško je međusobno usporediti nefinancijske izvještaje različitih poduzeća.⁴⁹

Nadalje, u Direktivi 2014/95/EU stoji da revizor ili revizorsko društvo treba provjeriti objavljuje li poduzeće nefinancijski izvještaj, ali nije propisano da neovisna strana provjeri i vjerodostojnost nefinancijskih informacija. Dakle, ukoliko to žele, poduzeća trebaju posebno zatražiti provjeru dosljednosti i točnosti nefinancijskih informacija.⁵⁰ U Europi iznimka je Ujedinjeno Kraljevstvo gdje je zakonski propisano da revizor dodatno objavi mišljenje o vjerodostojnosti i dosljednosti nefinancijskih informacija, dok ostatak država nema tu zakonsku obvezu, a što daje dodatnu kvalitetu korporativnom izvještavanju.⁵¹

Nadalje, menadžeri nerijetko koriste narativan opis izvještavanja u nefinancijskim izvještajima, bez konkretnih brojki i usporednih rezultata iz prijašnjih razdoblja kao primjerice ušteda u potrošnji energije unutar poduzeća. Time se ne prikazuje prava slika poslovanja poduzeća te je upitno je li to istinit prikaz društveno odgovornog poslovanja i pravi način snošenja odgovornosti.⁵² Također, neka poduzeća su sklona izvještavati brojne nekorisne informacije, za stakeholdere, koje ispune veći dio stranice izvještaja što može dovesti do toga da se odvrti pažnja s važnijih nefinancijskih informacija ili čime se lako gubi koncentracija, a time i

⁴⁶ Dečman, N., Rep, A. (2018) Do Croatian companies recognize benefits of integrated reporting?, *Zagreb international review of economics and business*, Vol. 21, No. Special Conference Issue, str. 37.

⁴⁷ Hladika, M., Lacković, E. (2019) Analysis of effects of changes in regulatory requirements for disclosures on the financial and non-financial reporting of companies. U: Bevanda, V., ur. *Conference Proceedings of EMAN 2019 – Economics & Management: How to Cope With Disrupted Times*. Belgrade: All in One Print Center, str. 388.

⁴⁸ Ibid., str. 385.

⁴⁹ Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J., Demartini, P. (2016) Integrated reporting: A structured literature review, *Accounting Forum*, Vol. 40, No. 3, str. 179.

⁵⁰ Krivačić, D., Antunović M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Br. 3-4, str. 88.

⁵¹ Hladika, M., Lacković, E. (2019) Analysis of effects of changes in regulatory requirements for disclosures on the financial and non-financial reporting of companies. U: Bevanda, V., ur. *Conference Proceedings of EMAN 2019 – Economics & Management: How to Cope With Disrupted Times*. Belgrade: All in One Print Center, str. 389.

⁵² Bouten, L., Everaert, P., Van Liedekerke, L., De Moor, L. (2011) Corporate social responsibility reporting: A comprehensive picture?, *Accounting Forum*, Vol. 35, No. 3, str. 189.

znatiželja za informiranjem.⁵³ Iako stakeholderi imaju potrebu za izvještavanjem nefinancijskih informacija, isto tako su izrazili nezadovoljstvo o izrazito velikom broju izvještavanja financijskih i nefinancijskih informacija. To ih ostavlja zbunjenima jer dobivaju više informacija nego što im je potrebno u donošenju odluka.⁵⁴ Istraživanje iz 2019. godine (Caglio, Melloni i Perego) potvrdilo je značaj izgleda teksta u nefinancijskom, odnosno integriranom izvještaju. Primjetili su povezanost nepreglednog izvještaja i opširnog teksta s negativnim ekonomskim pokazateljima poput procjene tržišta i likvidnosti poduzeća što znači da su izgled i vrste informacija nefinancijskog izvještaja od velike važnosti stakeholderima.⁵⁵

Budući da stakeholdere zanimaju određene nefinancijske informacije i neki traže od poduzeća da ih se izvještava, postoji mogućnost da poduzeće sakrije ili preuveliča određene nefinancijske informacije. Također, zbog odrađivanja što boljih rezultata i zbog određenih benefita koje menadžeri mogu dobiti, postoji i interes za što bolje odrađenim „business caseom“.⁵⁶

⁵³ Caglio, A., Melloni, G., Perego, P. (2020) Informational Content and Assurance of Textual Disclosures: Evidence on Integrated Reporting, *European Accounting Review*, Vol. 29, No. 1, str. 76.

⁵⁴ Stolowy, H., Paugam, L. (2018) The expansion of non-financial reporting: an explanatory study, *Accounting and Business Research*, Vol. 48, No. 5, str. 525.

⁵⁵ Caglio, A., Melloni, G., Perego, P. (2020) Informational Content and Assurance of Textual Disclosures: Evidence on Integrated Reporting, *European Accounting Review*, Vol. 29, No. 1, str. 76.

⁵⁶ Adams, C. A., Frost, G. R. (2008) Integrating sustainability reporting into management practices, *Accounting Forum*, Vol. 32, No. 4, str. 300.

3. Regulatorni okvir nefinancijskog izvještavanja

Europski parlament i Vijeće Europske unije u prosincu 2014. godine donijeli su Direktivu 2014/95/EU kojom određena velika poduzeća imaju obvezu sastavljanja i objavljivanja nefinancijskih izvještaja za obračunsko razdoblje koje je počelo 1. siječnja 2017. godine ili tijekom 2017. godine. Mikro, mala i srednja poduzeća su izuzeta iz obveze izvještavanja o nefinancijskim informacijama jer se procijenilo da bi to prouzrokovalo veće troškove u odnosu na koristi koje bi dobili nefinancijskim izvještavanjem. Direktiva 2014/95/EU je krajem 2016. godine implementirana u nacionalno zakonodavstvo Republike Hrvatske, u Zakon o računovodstvu. Spomenutom Direktivom određen je sadržaj koji nefinancijski izvještaj mora imati, dok oblik i struktura nefinancijskog izvještaja nisu propisani. Slijedom toga, Europska komisija je u lipnju 2017. godine izdala neobavezne Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama te su razvili se i brojni međunarodni okviri, metodologije i prakse kako bi obveznicima olakšali izradu i objavu nefinancijskog izvještaja.⁵⁷

3.1. Regulatorni okvir nefinancijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj

U hrvatski Zakon o računovodstvu implementirane su odredbe Direktive 2014/95/EU vezane za sastavljanje i objavljivanje nefinancijskih informacija. Spomenute odredbe stupile su na snagu u obračunskom razdoblju koje je počelo 1. siječnja 2017. godine ili tijekom kalendarske 2017. godine što znači da su se nefinancijski izvještaji počeli prvi puta zakonski javno objavljivati u 2018. godini.⁵⁸

Obveznici sastavljanja nefinancijskih izvještaja su velika poduzeća koja su subjekti od javnog interesa i koja na datum bilance prelaze kriterij prosječnog broja od 500 zaposlenih u prethodnoj poslovnoj godini.⁵⁹

Velikim poduzećima i velikim grupama poduzetnika smatraju se poduzeća koja ne prelaze dva od sljedeća tri uvjeta:⁶⁰

- ukupna aktiva iznosi 150.000.000,00 kn
- ukupan prihod iznosi 300.000.000,00 kn
- prosječan broj zaposlenih tijekom poslovne godine je 250 zaposlenika.

⁵⁷ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 41.

⁵⁸ Ibid., str. 40.

⁵⁹ *Zakon o računovodstvu*, čl. 21.a, st. 1., Narodne novine, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20.

⁶⁰ *Zakon o računovodstvu*, čl. 5. i 6., Narodne novine, br., 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20.

Subjektima od javnog interesa smatraju se poduzeća koja su osnovana u skladu s propisima Republike Hrvatske i čiji vrijednosni papiri kotiraju na uređenom tržištu države članice, a to su:⁶¹

- kreditne institucije
- institucije za elektronički novac
- društva za osiguranje
- društva za reosiguranje
- leasing-društva
- društva za upravljanje UCITS fondovima
- društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima
- UCITS fondovi
- alternativni investicijski fondovi
- mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima, mirovinska društva koja upravljaju dobrovoljnim mirovinskim fondovima, dobrovoljni mirovinski fondovi, obvezni mirovinski fondovi i mirovinska osiguravajuća društva
- društva za dokup imovine
- faktoring-društva
- investicijska društva, burze, operateri MTP-a, središnja klirinška depozitarna društva, operateri središnjeg registra, operateri sustava poravnanja i/ili namire i operateri Fonda za zaštitu ulaganja
- trgovačka društva i druge pravne osobe od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku za koje je Vlada Republike Hrvatske donijela odluku, osim pravnih osoba koje vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje u skladu s propisima kojima se uređuje proračunsko računovodstvo ili računovodstvo neprofitnih organizacija.

Ministarstvo financija Republike Hrvatske zaduženo je za neposredni ili posredni nadzor poduzeća u kojem se provjerava je li poduzeće izradilo i objavilo nefinancijski izvještaj, a Financijska agencija provjerava jesu li poduzeća obveznici izradili i objavili nefinancijski izvještaj do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu (do 31. listopada za konsolidirani nefinancijski izvještaj), i o tome mora izvijestiti Ministarstvo financija.⁶² Ukoliko to nije obavljeno, smatra se prekršajem i poduzeće će dobiti novčanu kaznu u iznosu od 10.000,00 kuna do 100.000,00 kuna te će se i odgovorna osoba poduzeća kazniti novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna do 20.000,00 kuna.⁶³

⁶¹ *Zakon o računovodstvu*, čl. 3., Narodne novine, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20.

⁶² Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološki istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 217.

⁶³ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 41.

3.2. Direktiva o nefinancijskom izvještavanju

Direktiva 2014/95/EU (dalje: Direktiva) donesena je godinu dana nakon usvajanja računovodstvene Direktive 2013/34/EU, a u kojoj su donijete izmjene u objavljivanju nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa poduzetnika za područje nefinancijskog izvještavanja.⁶⁴ Načelo kojim se vodilo u prethodnoj Direktivi, a onda i u postojećoj, jest „mislimo najprije na male“ s ciljem da se obvežu spomenuta velika poduzeća i grupe poduzetnika, a smanje administrativna opterećenja mikro, malih i srednjih poduzeća.⁶⁵ Glavna svrha Direktive 2014/95/EU jest povećanje transparentnosti, dosljednosti i usporedivosti u objavljivanju nefinancijskih informacija. Prepoznajući svoju konkurentnost među ostalim velikim ekonomijama na svjetskom tržištu, Europska unija je tako prva donijela zakonsku obvezu izvještavanja nefinancijskih informacija.⁶⁶

Novom Direktivom propisano je, dodatno uz financijske izvještaje, objavljivanje izvještaja posloводства koji se sastoji od nefinancijskog izvještaja, izjave o promjeni kodeksa korporativnog upravljanja i izvještaja o plaćanjima javnom sektoru.⁶⁷ Nefinancijski izvještaj treba sadržavati informacije o važnim mjerama koje utječu na razvoj poslovanja i poslovni rezultat poduzeća, o učincima njegova poslovanja na okoliš, društvo te u području kadrovskih pitanja, poštovanja ljudskih prava, borbe protiv korupcije i za pitanja vezana za podmićivanje. Također, ukoliko je bitno za poduzeće, važno je izvjestiti i o provedenoj analizi lanca nabave i podugovaratelja poduzeća. Poduzeće treba dati sljedeće informacije:⁶⁸

- kratak opis poslovnog modela poduzeća
- opis politika i postupaka analize poduzeća u vezi s navedenim pitanjima okoliša i društva
- opis rezultata provedenih mjera

⁶⁴ Vukić, N. (2015) Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, *Računovodstvo, revizija i financije*, Br. 12, str. 46.

⁶⁵ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 40.

⁶⁶ Hladika, M., Lacković, E. (2019) Analysis of effects of changes in regulatory requirements for disclosures on the financial and non-financial reporting of companies. U: Bevanda, V., ur. *Conference Proceedings of EMAN 2019 – Economics & Management: How to Cope With Disrupted Times*. Belgrade: All in One Print Center, str. 384.

⁶⁷ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2017) *Analiza financijskih izvještaja: načela – postupci – slučajevi*, 3. izmijenjeno i dopunjeno izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

⁶⁸ Vukić, N. (2015) Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, *Računovodstvo, revizija i financije*, Br. 12, str. 47.

- opis materijalnih ili značajnih rizika koji utječu na poslovanje poduzeća povezanih s navedenim pitanjima te proizvoda ili usluga koji mogu prouzročiti negativne učinke, navodeći kako poduzeće upravlja tim rizicima
- opis značajnih nefinancijskih pokazatelja bitnih za poslovanje poduzeća.

Ukoliko se ne provode mjere vezane uz neke od tih navedenih informacija, onda poduzeće mora dati jasno i razumno objašnjenje zbog čega se ne provode određene mjere.⁶⁹

Poduzeće ima obvezu izraditi integrirani nefinancijski izvještaj u okviru izvještaja posloводства unutar godišnjeg izvješća. Nefinancijski izvještaj se može sastaviti i objaviti zasebno, ali onda je uvjet da se objavi zajedno s izvještajem posloводства na način da se dostavi za javnu objavu kao prilog uz izvještaj posloводства ili kao zasebni izvještaj koji se treba objaviti na internetskoj stranici na koju se upućuje u izvještaju posloводства, i to u roku koji nije dulji od šest mjeseci nakon datuma bilance. Zasebni izvještaj mora biti dostupan najmanje pet godina na internetskoj stranici poduzeća⁷⁰

Zasebni izvještaj u kojem se objavljuju nefinancijske informacije naziva se izvještaj o društvenoj odgovornosti ili izvještaj o održivosti poduzeća. U tablici 2 dana su objašnjenja najčešće korištenih definicija zasebnog izvještaja te integriranog izvještaja. Izvještaj o društvenoj odgovornosti ili izvještaj o održivosti prikazuje ekonomske, okolišne i društvene utjecaje poduzeća uzrokovane svakodnevnim poslovnim aktivnostima, bez financijskih pokazatelja. Dok, “Integrirano izvještavanje predstavlja povezivanje financijskih vrijednosti s poslovnim vrijednostima iz područja društva i okoliša. Jednako tako, integrirano izvještavanje omogućava poduzetniku prikazati na koji način njegova poslovna strategija, upravljanje i financijska uspješnost pridonose društvu, okolišu i ekonomiji unutar kojih djeluje“.⁷¹

⁶⁹ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 42.

⁷⁰ *Zakon o računovodstvu*, čl. 21.a, Narodne novine, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20.

⁷¹ Vukić, N. (2015) Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, *Računovodstvo, revizija i financije*, Br. 12, str. 49.

Tablica 2 Vrste nefinancijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ O DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI	IZVJEŠTAJ O ODRŽIVOSTI	INTEGRIRANI IZVJEŠTAJ
Sustavna komunikacija poduzeća sa stakeholderima o njegovim društvenim i okolišnim utjecajima te utjecajima upravljanja poduzećem, a koji nisu obuhvaćeni financijskim pokazateljima uspješnosti poslovanja.	Izvještaj koji poduzeće objavljuje o ekonomskim, okolišnim i društvenim utjecajima uzrokovanim svakodnevnim poslovnim aktivnostima.	Kohezivan i učinkovit pristup izvještavanju poduzeća kako bi se poboljšala kvaliteta informacija te omogućila učinkovitija i produktivnija raspodjela kapitala.

Izvor: Vukić, N. (2015) Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, *Računovodstvo, revizija i financije*, Br. 12, str. 48.

Ukoliko su poduzeća obveznici ujedno dio matičnog društva velike grupe, koja na datum konsolidirane bilance prelazi prosječan broj od 500 zaposlenih u prošloj poslovnoj godini, onda se u konsolidirano godišnje izvješće grupe uključuje konsolidirani nefinancijski izvještaj. Sadržaj i način objave konsolidiranog nefinancijskog izvještaja jednak je sadržaju i načinu objave nefinancijskog izvještaja jednog poduzeća. Poduzeće koje je društvo kći tada nije obavezno sastavljati i objavljivati nefinancijski izvještaj.⁷²

Direktiva propisuje obvezu provjere nefinancijskog izvještaja koje obavlja neovisni pružatelj usluge, odnosno ovlašteni revizor ili revizorsko društvo. Oni provjeravaju je li napravljen integrirani nefinancijski izvještaj ili zaseban izvještaj. Nadalje, samostalni revizor ili revizorsko društvo može provjeriti i vjerodostojnost informacija iz nefinancijskog izvještaja, što nije obvezno, a sama država članica odlučuje hoće li to propisati zakonom. U Republici Hrvatskoj je Zakonom o računovodstvu propisano da ovlašteni revizor ili revizorsko društvo provjeravaju je li izrađen nefinancijski izvještaj.⁷³

Istraživanje integriranog izvještaja (Caglio, Melloni i Perego, 2019.) pokazalo je da pozitivno mišljenje neovisne treće strane o objavljenim informacijama utječe na povećanje povjerenja

⁷² Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 41.

⁷³ Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološka istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 216.

stakeholdera. Također, pozitivno mišljenje, konkretno, računovodstvenih stručnjaka daje dojam snažne vjerodostojnosti objavljenih informacija koje su prvenstveno važne za ulagatelje.⁷⁴

3.3. Smjernice Europske komisije za nefinancijsko izvještavanje

Europska komisija je u srpnju 2017. godine izdala Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama kako bi obveznicima nefinancijskog izvještavanja olakšala i pomogla ispuniti zahtjev Direktive.⁷⁵ „Ovim smjernicama nastoji se pomoći trgovačkim društvima da objavljuju visokokvalitetne, relevantne, korisne, usklađene i usporedivije nefinancijske informacije (okolišne, socijalne i povezane s upravljanjem) na način kojim se potiču snažan i održivi rast i zapošljavanje i osigurava transparentnost prema dionicima. Ove neobvezujuće smjernice predlažu se u okviru zahtjeva za izvješćivanje propisanih Direktivom. Njima se nastoji pomoći trgovačkim društvima da sastavljaju relevantna, korisna i sažeta nefinancijska izvješća u skladu sa zahtjevima iz Direktive. Uloženi su veliki naponi kako bi se izbjeglo nepotrebno administrativno opterećenje, standardizirane objave ili puki formalni postupci“.⁷⁶ Smjernice nisu obvezne, imaju brojne sličnosti s drugim međunarodnim okvirima u metodologiji izrade nefinancijskog izvještaja te se poduzeća, uz ove Smjernice, mogu oslanjati i na druge međunarodne i nacionalne okvire te okvire Europske unije u sastavljanju nefinancijskog izvještaja.⁷⁷

Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama, između ostalog, daju opširna objašnjenja što sve treba sadržavati jedan nefinancijski izvještaj; od objašnjenja poslovnog modela, politike i temeljite analize, rezultata poduzeća, glavnih rizika i njihovog upravljanja do ključnih pokazatelja uspješnosti te tematskih aspekata.

Poslovni model opisuje dugoročan način stvaranja i održavanja vrijednosti pomoću njegovih proizvoda i usluga. Ono predstavlja pregled načina rada poduzeća i objašnjenje njegove strukture, opise kako ulazne vrijednosti poduzeće pretvara u rezultate u svom poslovanju. Poduzeće daje informacije o: svojem poslovnom okruženju, svojem ustrojstvu i strukturi,

⁷⁴ Caglio, A., Melloni, G., Perego, P. (2020) Informational Content and Assurance of Textual Disclosures: Evidence on Integrated Reporting, *European Accounting Review*, Vol. 29, No. 1, str. 76.

⁷⁵ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 42.

⁷⁶ Službeni list Europske unije (2017) *Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama)*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN), str. 4 [02. travnja 2021.]

⁷⁷ Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 42.

tržištima na kojima posluje, svojim ciljevima i strategijama te glavnim kretanjima i čimbenicima koji bi mogli utjecati na budući razvoj poduzeća. Također, poduzeće može tu prikazati ključne pokazatelje uspješnosti kako bi što bolje objasnili poslovni model. Poslovni model treba biti opisan jasno i razumljivo te temeljen na činjenicama. Treba se izbjegavati objava nematerijalnih informacija koji služe za promicanje, iskazivanje želja te kojima se odvraća pozornost od materijalnih informacija.

U svezi politike i temeljite analize, poduzeće treba objaviti materijalne informacije kojima se pruža točan pregled njegove politike. Trebaju objaviti materijalne informacije o svojim pristupima ključnim nefinancijskim aspektima, glavnim ciljevima i načinu ostvarivanja ciljeva te provedbi planova. Mogu se objasniti i odgovornosti te odluke uprave i odbora poduzeća te odnos dodijeljenih sredstava s ciljevima, upravljanjem rizikom i planiranim rezultatima.

Zatim bi se trebali objaviti rezultati primjene tih politika. Objave materijalnih informacija o rezultatima politika i aktivnosti poduzeća, daju se informacije o prednostima i nedostacima poduzeća. U analizu rezultata koriste se ranije spomenuti ključni nefinancijski pokazatelji uspješnosti.

Nadalje, poduzeće treba objavljevati informacije o svojim glavnim rizicima, načinu upravljanja tim rizicima i njihovim smanjenjima. Oni mogu biti povezani s poslovanjem poduzeća, njegovim proizvodima ili uslugama, lancem opskrbe, poslovnim odnosima ili s drugim aspektima. Poduzeća trebaju objasniti mogućnost utjecaja glavnih rizika na poslovni model, poslovanje, financijske rezultate i učinak njihovih aktivnosti te dati zadovoljavajuću perspektivu, za poduzeće, o kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim glavnim rizicima. Trebaju se objaviti materijalne informacije o glavnim rizicima i nije važno jesu li proizašle iz odluka, odnosno djelovanja poduzeća ili su temeljene na vanjskim čimbenicima. Također, moraju se objasniti postupci koji su korišteni za utvrđivanje i ocjenjivanje tih rizika. Ako je važno za poduzeće, trebaju se objavljevati i materijalne informacije o lancu nabave i lancu podugovaratelja.

Sljedeći dio sadržajnog izvještavanja nefinancijskih informacija su ključni pokazatelji uspješnosti. Iako je o tome rečeno detaljnije u drugom poglavlju, važno je naglasiti da su oni učinkoviti alati za povezivanje i stvaranje veza između kvalitativnih i kvantitativnih informacija. Pomoću njih poduzeća na sažet i učinkovit način daju objektivan i sveobuhvatan pregled.

Na kraju, poduzeće treba objavljivati materijalne informacije o okolišnim, socijalnim i kadrovskim temama, temama o poštivanju ljudskih prava, borbi protiv korupcije i pitanjima u svezi s podmićivanjem i ostalo, koje su nerijetko i međusobno povezane.⁷⁸

3.4. Međunarodni okviri nefinancijskog izvještavanja

Ne postoji zakonom propisana obveza za okvir izvještavanja nefinancijskih informacija na nacionalnoj niti na međunarodnoj razini. Preporučuju se određeni standardi i inicijative poput UNGC okvira i GRI standarda. Slijedom toga postoji mnogo različitih pristupa nefinancijskom izvještavanju, odnosno brojni nacionalno i međunarodno priznati okviri te standardi za izradu nefinancijskog izvještaja što pokazuje da nefinancijsko izvještavanje nije standardizirano, a samim time i uglavnom teško usporedivo među poduzećima, sektorima, državama i slično. Sadržaj nefinancijskog izvještaja uvelike ovisi o specifičnim zahtjevima države, sektora ili samog poduzeća.⁷⁹ „Sve globalne inicijative imaju zajednički cilj – pomoći poduzeću (društvu) postići uspješno društveno odgovoran rezultat nefinancijskog izvještavanja, a da pritom istodobno osiguraju legitimitet, jasnoću pravila, funkcionalnosti, učenja i angažmana, jasne komunikacije i važnosti“.⁸⁰

Prema Direktivi priznati nacionalni i međunarodni okviri te okviri Unije nefinancijskog izvještavanja koja poduzeća mogu koristiti prilikom sastavljanja i objavljivanja nefinancijskih informacija jesu:⁸¹

- Sustav za upravljanje okolišem i neovisno ocjenjivanje (EMAS)
- Globalni sporazum Ujedinjenih naroda (UNGC)
- Međunarodni okvir za pripremu integriranih izvještaja (IIRC)
- Smjernice za multinacionalna društva Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)
- Norma (ISO) 26000 Međunarodne organizacije za normizaciju
- Tripartitna deklaracija o načelima koja se odnose na multinacionalna društva i socijalnu politiku Međunarodne organizacije rada

⁷⁸ Službeni list Europske unije (2017) *Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama)*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN), str. 9-19 [02. travnja 2021.]

⁷⁹ Vukić, N. (2015) Izvješćivanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, *Računovodstvo, revizija i financije*, Br. 12, str. 49.

⁸⁰ Vuković, R., Markota Vukić, N., Sesar, D. (2020) Non-financial reporting as part of sustainability accounting with the examples of good practices, *Journal of accounting and management*, Vol. 10, No. 1, str. 45.

⁸¹ Službeni list Europske unije (2014) *Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća, o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32014L0095> [06. travnja 2021.]

- Globalna inicijativa za izvještavanje (GRI)
- ili drugi međunarodno priznati okviri.

Sustav za upravljanje okolišem i neovisno ocjenjivanje (EMAS)

Eco-Management and Audit Scheme ili EMAS je okvir Europske unije koji predstavlja sustav ekološkog upravljanja i neovisnog ocjenjivanja kojim poduzeća procjenjuju utjecaj njihovog poslovanja na okoliš, informiraju stakeholdere o trenutnoj procjeni stanja utjecaja te unapređuju učinkovitost poslovanja u skladu sa zahtjevima zaštite okoliša. Ključne elemente predstavljaju učinkovitost, transparentnost i vjerodostojnost. Učinkovitost, jer se mjere pokazatelji kojima se vrednuje utjecaj na okoliš te se kontinuirano procjenjuje i poboljšava učinkovitost zaštite okoliša. Za vjerodostojnost i pouzdanost koristi se vanjska i neovisna analiza utjecaja na okoliš te radnje koje poduzeće poduzima za kontinuirano unapređenje učinkovitosti zaštite okoliša. Te informacije objavljuju se u Izjavi o okolišu, a transparentnost je osigurana javnim objavljivanjem informacija o učincima poslovanja na okoliš koje se ažuriraju i također prezentiraju u Izjavi o okolišu. EMAS logotip prepoznatljiv je u svijetu po tome što je poduzeće predano poboljšanju svoje ekološke učinkovitosti.⁸² U Republici Hrvatskoj nacionalnom uredbom su uređeni postupak podnošenja prijave za registraciju, visina naknade, rokovi, sadržaj i način vođenja EMAS registra te poticaji, promocija i izvješćivanje Europske komisije i drugo.⁸³

EMAS sadrži šest područja okoliša u kojima se definiraju ključni pokazatelji:⁸⁴

1. Energetska učinkovitost – ukupna godišnja potrošnja energije te ukupna količina energije iz obnovljivih izvora energije
2. Učinkovitost korištenja materijala – godišnji maseni protok upotrijebljenih materijala
3. Voda – ukupna godišnja potrošnja
4. Otpad – ukupna godišnja količina stvorenog otpada te ukupna godišnja količina opasnog otpada
5. Bioraznolikost – korištenje zemljišta
6. Emisije – ukupna godišnja emisija stakleničkih plinova te ukupna godišnja emisija u zrak

⁸² Eco-Management and Audit Scheme/Naslovna stranica. URL: <http://emas.azo.hr/> [pristup: 12. travnja 2021.]

⁸³ Zakon o zaštiti okoliša, čl. 212. Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18.

⁸⁴ Eco-Management and Audit Scheme/Prijava u EMAS. URL: <http://emas.azo.hr/prijava-u-emas/klju%C4%8Dni-pokazatelji.aspx> [pristup: 12. travnja 2021.]

Globalni sporazum Ujedinjenih naroda (UNGC)

The United Nations Global Compact ili Globalni sporazum Ujedinjenih naroda međunarodni je okvir koji poduzećima nudi strategije i operacije poslovanja povezane s deset univerzalnih načela o ljudskim pravima, radnim uvjetima, okolišu i antikorupciji te ostalih radnji koje unaprjeđuju društvene ciljeve.⁸⁵ Radi se o dobrovoljnom i strateškom okviru koji je temeljen na Deklaraciji i Konvenciji Ujedinjenih naroda s ciljem da se poduzećima pomogne ostvariti društvene i okolišne uvjete koji bi opstali i podupirali slobodno globalno tržište u kojem bi svi ljudi imali neke koristi.⁸⁶

Deset univerzalnih načela temelje se na okviru „Protect, Respect and Remedy“, odnosno „Zaštitite, poštujujte i otklonite“ koji nastoji objasniti „što instrumenti za zaštitu ljudskih prava znače za državu i za poduzeća te nastoje smanjiti jaz između zakona i prakse“. Okvir „Zaštitite, poštujujte i otklonite“ čine tri stupa:⁸⁷

1. Dužnost države je da štiti građane od kršenja ljudskih prava od strane trećih osoba, uključujući i poduzeća, i to putem odgovarajućih politika, propisa i prikladnim načinom rješavanja sporova.
2. Poduzeća su dužna poštovati ljudska prava odnosno poslovati s dužnom pažnjom kako bi izbjegli kršenje prava drugih ljudi.
3. Dostupnost učinkovite pravne zaštite za osobe kojima su narušena ljudska prava.

„Vodeća načela primjenjuju se na sve države i na sva poduzeća, bez obzira na njihovu veličinu, djelatnost, lokaciju, vlasništvo i strukturu.“⁸⁸ Područja izvještavanja, konkretno, čine okoliš, društvo, upravljanje, održivi razvoj, održive financije i lanac opskrbe.⁸⁹

Međunarodni okvir za pripremu integriranih izvještaja (IR)

The International Integrated Reporting Council (IIRC) ili Međunarodni okvir za pripremu integriranih izvještaja predstavlja globalnu suradnju regulatora, investitora, poduzeća, donositelja standarda, profesionalnih računovođa i nevladinih organizacija⁹⁰ u kreiranju jasnih

⁸⁵ United Nations Global Compact/Who we are. URL: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles> [pristup: 12. travnja 2021.]

⁸⁶ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 20.

⁸⁷ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 43-44.

⁸⁸ Ibid., str. 44.

⁸⁹ United Nations Global Compact/What is our work. URL: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/our-work/> [pristup: 12. travnja 2021.]

⁹⁰ Petrić, A., Vitezić, N. (2020) Does efficiency increase the application of integrated reporting, *Poslovna izvrsnost*, Vol. 14, No. 1, str. 52.

Integrated reporting: URL: <https://integratedreporting.org/the-iirc-2/> [pristup: 13. travnja 2021.]

i široko korištenih mjera za integrirano izvještavanje, s naglaskom na komunikaciju stvaranja dodane vrijednosti.⁹¹ Budući da Međunarodni okvir za pripremu integriranog izvještaja predstavlja sažetu komunikaciju „o tome kako strategija organizacije, upravljanje organizacijom, performanse i perspektive vode stvaranju dodane vrijednosti u kratkom, srednjem i dugom roku“⁹², ono je prvenstveno fokusirano na ulagatelje kako bi lakše donijeli odluke o dugoročnom ulaganju.⁹³ Svrha okvira jest poticati poduzeća u cijelom svijetu da sastavljaju izvještaje koji zajedno povezuju financijske i nefinancijske informacije. Okvir se temelji na načelima koja prikazuju informacije važne za integrirano izvještavanje te je u početku pisan za privatno poduzeće, odnosno za profitno poduzeće, ali ga danas mogu koristiti i ostala poduzeća uz neke promjene.⁹⁴ Razlog baziranja okvira na načelima jest kako bi se uspostavila ravnoteža između danih preporuka koje trebaju biti dovoljno prilagodljive da prepoznaju razlike između pojedinosti svakog poduzeća, a da bi istodobno pružile dovoljan stupanj usporedivosti integriranog izvještaja među poduzećima.⁹⁵ Načela za primjenu prikazuju sadržaj integriranog izvještaja poduzeća i način na koji su informacije prezentirane te su one redom:⁹⁶

- Strateško usmjerenje i buduća orijentacija
- Povezivanje informacija
- Odnos sa stakeholderima
- Značajnost
- Sažetost
- Pouzdanost i sveobuhvatnost
- Dosljednost i usporedivost.

Nadalje, integrirani izvještaj se sastoji od osam dijelova, i to su:⁹⁷

1. Organizacijski profil i okruženje
2. Upravljanje
3. Poslovni model
4. Rizici i mogućnosti
5. Strategija i raspodjela resursa

⁹¹ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 21.

⁹² Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 42.

⁹³ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 22.

⁹⁴ Dečman, N., Rep, A. (2018) Do Croatian companies recognize benefits of integrated reporting?, *Zagreb international review of economics and business*, Vol. 21, No. Special Conference Issue, str. 34.

⁹⁵ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 42.

⁹⁶ Ibid., str. 42.

⁹⁷ Ibid., str. 42-43.

6. Učinkovitost poduzeća
7. Izgledi poduzeća u budućnosti
8. Ključne odrednice prezentiranja integriranog izvještaja.

Smjernice za multinacionalna društva Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)

OECD Smjernice za multinacionalna društva su jedine međunarodno priznate smjernice koje sadrže preporuke vlada država članica OECD-a te pridruženih članica o nefinancijskom izvještavanju multinacionalnih poduzeća. Smjernice sadrže neobvezujuća načela i standarde za odgovorno poslovanje u globalnom kontekstu u skladu s važećim zakonima i međunarodno priznatim standardima.⁹⁸ „Cilj smjernica OECD-a je osigurati da poslovanje multinacionalnih društava bude usklađeno sa zakonima zemlje u kojoj posluju, jačanje međusobnog povjerenja između društva i zajednice u kojoj posluju, pomoć pri poboljšanju međunarodne investicijske klime i povećanju doprinosa održivom razvoju od strane multinacionalnih društava.“⁹⁹ Isto kao i ostali međunarodni okviri, Smjernice OECD-a nisu obvezujuće, ali su multinacionalna poduzeća obvezna pridržavati ih se u svom poslovanju¹⁰⁰ te se one primjenjuju na matično društvo i na njegove poslovne jedinice.¹⁰¹ Smjernice OECD-a izvještavaju informacije iz sljedećih deset područja:¹⁰²

- opće politike
- otkrivanja informacija
- ljudskih prava
- zapošljavanja i odnosa između socijalnih partnera
- okoliša
- suzbijanja mita i iznuđivanja
- prava potrošača
- znanosti i tehnologije
- natjecanja
- oporezivanja.

⁹⁸ The Organisation for Economic Co-operation and Development /About. URL: <https://www.oecd.org/about/> [pristup: 13. travnja 2021.]

⁹⁹ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 43.

¹⁰⁰ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 20.

¹⁰¹ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 43.

¹⁰² Ibid., str. 43.

Osim činjenice da su OECD Smjernice kreirane od strane vlada OECD, one se razlikuju od ostalih međunarodnih okvira i po tome što imaju sustav za rješavanje sporova putem nacionalnih kontakt centara. Svaki zainteresirani stakeholder kojem treba pomoć ili koji se suočava s nekim poteškoćama oko primjene Smjernica može se javiti odgovarajućem nacionalnom kontakt centru i zatražiti pomoć.¹⁰³

Norma (ISO) 26000 Međunarodne organizacije za normizaciju

Norma ISO 26000 predstavlja standarde, odnosno smjernice za društveno odgovorno poslovanje poduzeća koju je izradila neovisna, nevladina međunarodna organizacija International Organization for Standardization (ISO) koju zasad čini 165 država članica iz cijelog svijeta.¹⁰⁴ Norma je nastala kao ishod međunarodne suradnje između predstavnika vlada, nevladinih organizacija, različitih industrija, potrošačkih grupa te sindikata radnika iz cijelog svijeta. Sastoji se od definicija, standarda i smjernica koje je jednostavno implementirati u poslovanje nekog poduzeća.¹⁰⁵ „Norma naglašava važnost rezultata i poboljšanja učinkovitosti na društvenu odgovornost. Organizacija treba nastojati uključiti društvenu odgovornost u sve svoje odluke i aktivnosti, što obuhvaća integraciju društvene odgovornosti u politiku organizacije, organizacijsku kulturu, strategiju i poslovanje, izgradnju unutarnje kompetencije za društvenu odgovornost, uspostavu unutarnje i vanjske komunikacije o društvenoj odgovornosti te redovito ocjenjivanje svih radnji i postupaka povezanih s društvenom odgovornošću.“¹⁰⁶ Sadržaj norme ISO 26000 čine:¹⁰⁷

1. Pojmovi i definicije
2. Načela društvene odgovornosti
3. Smjernice o ključnim temama vezanim uz društvenu odgovornost
4. Smjernice o integraciji društvene odgovornosti u sve razine organizacije
5. Primjeri dobrovoljnih inicijativa i alati društvene odgovornosti.

Smjernice o ključnim temama vezanim uz društvenu odgovornost su:¹⁰⁸

1. Organizacijsko upravljanje
2. Ljudska prava

¹⁰³ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 43.

¹⁰⁴ International Organization for Standardization /About us. URL: <https://www.iso.org/about-us.html> [pristup: 13. travnja 2021.]

¹⁰⁵ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 21.

¹⁰⁶ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 43.

¹⁰⁷ Ibid., str. 43.

¹⁰⁸ Ibid., str. 43.

3. Radni odnosi
4. Okoliš
5. Poštene poslovne prakse
6. Pitanja vezana uz potrošače
7. Uključivanje i razvoj zajednice.

Norma ISO 26000 je primjenjiva na sve vrste poduzeća, bez obzira na njihovu veličinu, mjesto ili vrstu poslovanja te razinu razvoja države. Norma se često poziva na Tripartitnu deklaraciju o načelima koja se odnose na multinacionalna društva i socijalnu politiku Međunarodne organizacije rada, na OECD smjernice te na Globalni sporazum Ujedinjenih naroda.¹⁰⁹

Tripartitna deklaracija o načelima koja se odnose na multinacionalna društva i socijalnu politiku Međunarodne organizacije rada

Upravno tijelo Međunarodne organizacije rada usvojilo je 1977. godine Tripartitnu deklaraciju o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku. U to vrijeme aktivnosti multinacionalnih poduzeća, njihov odnos prema socijalnim politikama i državama domaćinima poslovanja uzrokovale su intenzivne rasprave koje su dovele do „izrada međunarodnih instrumenata za reguliranje njihovih postupaka i definiranje uvjeta njihovog odnosa sa državama domaćinima, pogotovo u zemljama u razvoju“, tako i do usvajanja Tripartitne deklaracije.¹¹⁰

„Cilj Tripartitne Deklaracije o načelima je poticanje pozitivnog doprinosa koji multinacionalna društva mogu dati gospodarskom i socijalnom napretku i smanjenju teškoća do kojih njihovo raznovrsno poslovanje može dovesti.“¹¹¹ Ona predstavlja dogovor sviju strana o poželjnom postupanju poduzeća vezano za pitanja prava zaposlenika i socijalne politike. Tripartitna deklaracija je kreirana od strane međunarodnih predstavnika vlada, radnika i poslodavaca te tako sadrži i smjernice za postupanje vlada, sindikata radnika, udruga poslodavaca te multinacionalnih i državnih poduzeća. Okvir Tripartitne deklaracije nudi izvještavanje informacija vezane uz područja:¹¹²

- zapošljavanja
- obrazovanja

¹⁰⁹ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 21.

¹¹⁰ Tripartitna deklaracija o principima u vezi s multinacionalnim kompanijama i socijalnom politikom (2006). URL: <http://www.smh.hr/wp-content/uploads/2013/10/Deklaracija-HR.pdf> [pristup: 14. travnja 2021.]

¹¹¹ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 43.

¹¹² Ibid., str. 43.

- uvjeta rada i života
- industrijske odnose.

Globalna inicijativa za izvještavanje (GRI)

Global Reporting Initiative (GRI) ili Globalna inicijativa za izvještavanje je neovisna međunarodna organizacija koja izdaje set standarda naziva „GRI Standardi“ koji se koriste za pripremu i objavu nefinancijskih izvještaja nekog poduzeća. GRI Standardi najšire su korišteni standardi nefinancijskog izvještavanja u svijetu.¹¹³ Globalna inicijativa za izvještavanje nastala je kao neprofitna organizacija 1997. godine u Bostonu nedugo nakon ekološke katastrofe ispuštanja sirove nafte iz broda Exxon Valdez u more, nedaleko od Aljaske.¹¹⁴ GRI Standardi kreirani su s ciljem da se poveća kvaliteta i obujam nefinancijskih informacija, a time i osigura veća transparentnost, odgovornost i usporedivost poduzeća. GRI Standarde može koristiti svako poduzeće koje je obavezno ili koje želi izvještavati o nefinancijskim informacijama. Kod pripremanja nefinancijskog izvještaja koji je u skladu s GRI Standardima, potvrđuje se da nefinancijski izvještaj sadrži sve informacije i da prikazuje cjelovitu sliku poslovanja poduzeća, povezanu s ekonomskim, okolišnim i društvenim učincima. GRI Standardi su zapravo „nadopunjene“ prethodne G4 Smjernice za izvještavanje o održivosti koje su do danas najzastupljeniji okvir nefinancijskog izvještavanja, čak i prije obveze nefinancijskog izvještavanja. Od svih međunarodnih okvira, GRI standardi pridaju najveću važnost identificiranju i izvještavanju materijalnosti društvenih, okolišnih i ekonomskih učinaka poduzeća što je, kao fokus izvještavanja, prepoznato u stalnoj i opsežnoj komunikaciji sa značajnim stakeholderima.¹¹⁵ GRI Standardi su organizirani kao moduli, sastoje se od tri opća Standarda i tri Standarda koja sadrže specifične teme te su kreirani da zadovolje potrebe za nefinancijskim izvještavanjem svih vrsta poduzeća. Unutar tematski specifičnih Standarda nalaze se 33 standarda sa specifičnim temama poput neizravnog ekonomskog utjecaja poduzeća, korištenja vode, materijala, energije i slično.¹¹⁶ Opći Standardi obvezni su i primjenjivi na sva poduzeća, a sastoje se od modula GRI 101, GRI 102 i GRI 103:¹¹⁷

¹¹³ Global reporting initiative/About GRI. URL: <https://www.globalreporting.org/about-gri/> [pristup: 14. travnja 2021.]

¹¹⁴ Global reporting initiative/Our mission and history. URL: <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/> [pristup: 14. travnja 2021.]

¹¹⁵ Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 21.

¹¹⁶ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 42.

¹¹⁷ Global Reporting Initiative (2021) *Consolidated set of GRI Sustainability Reporting Standards 2021* [pristup: 14. travnja 2021.]

1. GRI 101 Osnove
2. GRI 102 Opće objave
3. GRI 103 Pristup upravljanju.

Od tematski specifičnih Standarda koriste se samo oni standardi koji su značajni za poslovanje poduzeća. Tematski specifični Standardi podijeljeni su u tri kategorije izvještavanja, redom:¹¹⁸

1. GRI 200 Ekonomsko područje
2. GRI 300 Okolišno područje
3. GRI 400 Društveno područje.

„GRI Standardi mogu biti korišteni na dva načina: poduzeće koristi cijeli set standarda pri pripremi izvještaja o održivosti koji je onda sastavljen u skladu s GRI standardima ili poduzeće koristi samo pojedinačne standarde zbog izvještavanja o specifičnoj informaciji koja se od njega traži“.¹¹⁹ Svi zahtjevi za nefinancijskim informacijama koje propisuje Direktiva 2014/95/EU u potpunosti su pokriveni GRI Standardima.

Budući da će u četvrtom poglavlju biti prikazana analiza usklađenosti nefinancijskih izvještaja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj po kategorijama (područjima) GRI standarda, te kategorije će se u nastavku detaljnije obraditi.

Modul GRI 200 Ekonomska kategorija sastoji se od slijedećih šest Standarda i tema: GRI 201 Ekonomski učinak, GRI 202 Prisutnost na tržištu, GRI 203 Neizravni ekonomski utjecaji, GRI 204 Nabavni procesi, GRI 205 Borba protiv korupcije, GRI 206 Antikonkurentsko postupanje. Spomenuti Standardi i teme „pokrivaju teme vezano uz poslovanje poduzeća na tržištu, nabavne procese i borbu protiv korupcije.“¹²⁰ Od 1. siječnja 2021. na snazi je GRI 207 Porez, no budući da se radi o novom standardu koji se počeo izvještavati za 2021. godinu¹²¹, on neće biti svrstan u analizu u četvrtom poglavlju.

Modul GRI 300 Okolišna kategorija sastoji se od sljedećih osam Standarda, odnosno tema: GRI 301 Materijali, GRI 302 Energija, GRI 303 Voda, GRI 304 Biološka raznolikost, GRI 305 Emisija, GRI 306 Otpadne vode, GRI 307 Usklađenost s okolišem i GRI 308 Procjena

¹¹⁸ Ibid.

¹¹⁹ Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 42.

¹²⁰ Ibid., str. 44.

¹²¹ Global reporting initiative/Topic standard project for Tax. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/topic-standard-project-for-tax/> [pristup: 14. travnja 2021.]

dobavljača u pogledu okoliša. Navedeni Standardi i teme odnose se „na standarde koji uređuju zaštitu okoliša i način na koji poduzeće upravlja ograničenim resursima“.¹²²

Modul GRI 400 Društvena kategorija najopširniji je modul i sastoji se od sljedećih devetnaest Standarda i tema: GRI 401 Zapošljavanje, GRI 402 Odnosi zaposlenika i menadžmenta, GRI 403 Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, GRI 404 Obuka i obrazovanje, GRI 405 Različitost i jednake mogućnosti, GRI 406 Nediskriminacija, GRI 407 Sloboda udruživanja i kolektivnog pregovaranja, GRI 408 Dječji rad, GRI 409 Prisilni ili obavezni rad, GRI 410 Sigurnosne prakse, GRI 411 Prava domicilnog stanovništva, GRI 412 Ljudska prava, GRI 413 Lokalne zajednice, GRI 414 Procjena dobavljača u pogledu društvenih odnosa, GRI 415 Javne politike, GRI 416 Zdravlje i sigurnost kupaca, GRI 417 Marketing i označavanje proizvoda, GRI 418 Privatnost kupaca i GRI 419 Socioekonomska usklađenost. Nabrojani Standardi i teme vezani su za „društvena pitanja, zaposlenike, odnos s lokalnim zajednicama, borbu protiv korupcije i podmićivanja“.¹²³

Svaki tematski specifični standard sadrži Objavu koja se sastoji od:¹²⁴

1. Broj i naziv Objave
2. Zahtjevi izvještavanja - navodi se koje potrebne informacije se moraju objaviti
3. Preporuke za izvještavanje - postupci koji se potiču, ali nisu obvezni kod objave
4. Upute - najčešće uključuju dodatne informacije, objašnjenja i primjere.

Odnedavno i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) nudi svoj okvir za nefinancijsko izvještavanje. U ožujku 2021. godine donijela je Smjernice za nefinancijsko izvještavanje poduzeća prema okolišnim, upravljačkim i društvenim (ESG) ciljevima. Smjernice su namijenjene poduzećima koji su izdavatelji vrijednosnih papira na uređenom tržištu u Republici Hrvatskoj i koji su obveznici nefinancijskog izvještavanja te onima koji dobrovoljno objavljuju nefinancijski izvještaj.

„Hanfine Smjernice će za izdavatelje biti vodič u izradi nefinancijskog ESG izvještavanja u Hrvatskoj i služe kao priprema za obvezne objave ciljeva poduzeća prema Uredbi o taksonomiji u razdoblju kada je već za sve financijske institucije (banke, fondove, investicijska društva) u Hrvatskoj i EU u ožujku počela obvezna primjena EU Uredbe SFDR objavama podataka (*Sustainable Finance Disclosures Regulation*) koja uređuje način razmatranja financiranja i

¹²² Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 44.

¹²³ Ibid., str. 44.

¹²⁴ Ibid., str. 44.

ulaganja po tzv. ESG čimbenicima kao i Uredbe o taksonomiji koje definira gospodarska područja koja se mogu smatrati okolišno održivima“.

Cilj Smjernica jest pomoći poduzećima u izradi nefinancijskog izvještavanja radi lakšeg budućeg financiranja i ulaganja te prikaza održivosti poslovanja koji ima pozitivan utjecaj na okoliš, društvo i zaštitu ljudskih prava. „Hanfine Smjernice će dati podršku poduzećima da se pripreme za nefinancijsko izvještavanje prema novim standardima kako bi spremno dočekali potpunu primjenu usklađene NFRD Direktive (*Non-financial reporting directive*) koja se očekuje sljedeće godine. Tada se očekuje da će zaživjeti znatno jači interes za financiranjem održivih poduzeća u cijeloj EU, a kompanije unutar EU koje su na burzama bit će prema ESG standardima usporedive s drugim sličnim kompanijama što će im odrediti interes ulagatelja u njihov daljnji razvoj. Budući da će poduzećima biti od strateške važnosti pronaći povoljnije uvjete financiranja i dokapitalizirati se nakon korona krize, očekuje se da će nefinancijsko izvještavanje o održivosti imati znatno veći utjecaj i značaj nego što je imalo u prethodnom razdoblju.“¹²⁵

Postoji mogućnost da u budućnosti pritisak stakeholdera utječe na promjenu sadržaja nefinancijskog izvještaja, kao što se prethodno dogodilo kod financijskog izvještavanja. Isto tako, pretpostavlja se da će poduzećima biti izazovno balansirati između izvještavanja stvarnih nefinancijskih informacija od očekivanih nefinancijskih informacija koje će od njih tražiti stakeholderi. Budući da su stakeholderima za proces odlučivanja izrazito bitne informacije o cjelovitom poslovanju poduzeća, sigurno je jedino to da će u budućnosti morati biti osigurana kvaliteta nefinancijskog izvještavanja.¹²⁶

¹²⁵ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2021) *Hanfa donijela Smjernice za nefinancijsko izvještavanje poduzeća prema okolišnim, upravljačkim i društvenim (ESG) ciljevima*, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/vijesti/hanfa-donijela-smjernice-za-nefinancijsko-izvje%C5%A1tavanje-poduze%C4%87a-prema-okoli%C5%A1nim-upravlja%C4%8Dkim-i-dru%C5%A1tvenim-esg-ciljevima/>

¹²⁶ Krivačić, D. (2017) Sustainability reporting quality: the analysis of companies in Croatia, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 1, str. 3.

4. Analiza nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj kroz primjenu GRI standarda

Osiguravajuća društva imaju značajnu ulogu u suvremenom poslovnom okruženju. Osim što ne postoji alternativa za isplatu iznosa za nadoknadu štete pravnim i fizičkim osobama, osiguravajuća društva su i značajni institucionalni investitori na financijskom tržištu, uz banke i mirovinske fondove, te imaju važnu ulogu u razvoju svake države. Nadalje, GRI standardi predstavljaju najviše obuhvatne i najkonkretnije standarde nefinancijskog izvještavanja u kojima je u cijelosti implementirana Direktiva pa je tako onda i najšire korišteni okvir u svijetu. Osim tri obvezna standarda koja su primjenjiva na sva poduzeća (Osnove, Opće objave i Pristup upravljanju), postoje i 33 tematski specifična standarda organizirana u ekonomsku, okolišnu i društvenu kategoriju te se koriste samo oni standardi koji su značajni za poslovanje poduzeća.

Cilj ovog rada je ustanoviti stanje nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj. Provedena je analiza razine usklađenosti nefinancijskog izvještavanja osiguravajućih društava s tematskim standardima GRI smjernica u području ekonomske, okolišne i društvene kategorije za trogodišnje razdoblje. Zatim je napravljena usporedba prosječne GRI usklađenosti za svaku kategoriju nefinancijskih izvještaja između osiguravajućih društava koji su obveznici izvještavanja nefinancijskih informacija i onih koji nisu obveznici te se utvrdilo postoji li velika razlika u nefinancijskom izvještavanju.

4.1. Odabir uzorka i metodologija istraživanja

U uzorak za analizu usklađenosti nefinancijskih izvještaja s GRI standardima odabrano je dvanaest osiguravajućih društva¹²⁷ iz Republike Hrvatske, od kojih je sedam prema Direktivi obvezno uključiti nefinancijski izvještaj u Izvještaj posloводства, dok preostalih pet osiguravajućih društava nije obvezno, no ipak sastavljaju i objavljuju nefinancijske izvještaje. S obzirom da jedno osiguravajuće društvo, koje nije obvezno, ne izvještava nefinancijske informacije, a tri preostala osiguravajuća društva ne objavljuju nefinancijske izvještaje na hrvatskom niti na engleskom jeziku, ta četiri osiguravajuća društva izuzeta su iz analize (u tablici 3 pod *Ostala društva* dan je sumarni podatak). U uzorak za analizu uzeti su nefinancijski izvještaji za tri izvještajna razdoblja, odnosno za 2017., 2018. i 2019. godinu. U tablici 3 navedena su osiguravajuća društva koja su uključena u istraživački uzorak i njihovi značajni

¹²⁷ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2021) *Društva za osiguranje i društva za reosiguranje*, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/registri/drustva-za-osiguranje-i-drustva-za-reosiguranje/>

pokazatelji poslovanja za 2019. godinu. Podaci o broju zaposlenih i ukupnoj aktivi uzeti su iz godišnjih izvješća osiguravajućih društava za 2019. godinu, podaci o dobiti prije oporezivanja preuzeti su iz HANFA-ine analize za 2019. godinu (Revidirani pojedinačni podaci za tržište osiguranja na dan 31.12.2019. godine, Tablica 9), a podaci o zaračunatoj bruto premiji i udjelu u zaračunatoj bruto premiji uzeti su iz statistike Hrvatskog ureda za osiguranje (HUO) za 2019. godinu (Ključne informacije o tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj za 2019. godinu).

Tablica 3 Uzorak osiguravajućih društava i značajni pokazatelji poslovanja za 2019. godinu

Obveznici/ neobveznici	Naziv osiguravajućeg društva	Broj zaposlenih	Ukupna aktiva (u tisućama HRK)	Dobit prije oporezivanja (u tisućama HRK)	Zaračunata bruto premija (u tisućama HRK)	Udio u zaračunatoj bruto premiji (u %)
Osiguravajuća društva obveznici nefinancijskog izvještavanja	Adriatic osiguranje	817	2.240.251	73.334	752.657	7,14
	Croatia osiguranje	2.245	11.069.143	353.385	2.710.033	25,70
	Euroherc osiguranje	1.239	3.698.847	161.091	1.278.989	12,13
	Generali osiguranje	617	2.853.977	15.467	804.614	7,63
	Grawe Hrvatska	647	3.980.633	38.849	451.397	4,28
	Uniq osiguranje	564	3.552.176	45.347	634.826	6,02
	Wiener osiguranje VIG	595	4.772.365	64.681	927.411	8,80
	Ukupno	6.724	32.167.392	752.154	7.559.927	71,70
Osiguravajuća društva koja nisu obveznici nefinancijskog izvještavanja	Agram life osiguranje	151	2.378.701	24.501	387.367	3,67
	Allianz Hrvatska	387	5.722.273	141.286	1.364.363	12,94
	Hrvatsko kreditno osiguranje	20	68.438	80	12.009	0,11
	OTP osiguranje	26	179.968	3203	45.566	0,43
	Triglav osiguranje	499	1.246.500	3.187	488.264	4,63
	Ukupno	1.083	9.595.880	172.257	2.297.569	21,78
Ostala društva	Ukupno	211	3.658.759	25.131	623.847	6,52
Sva društva	Sveukupno	8.018	45.422.031	949.542	10.481.343	100,00

Izvor: autor na temelju podataka iz godišnjih izvješća osiguravajućih društava iz 2019. godine, HANFA podataka iz 2019. godine te HUO Statistike za 2019. godinu

Ključan izvor podataka u empirijskom istraživanju su godišnja izvješća osiguravajućih društava koja su objavljena na internetskim stranicama osiguravajućih društava. Sva godišnja izvješća u ovoj analizi služe kao primarna komunikacija sa stakeholderima tako da se njihovi podaci smatraju pouzdanim. U analizu godišnjih izvješća uzete su nefinancijske informacije iz tih izvješća te je utvrđena razina usklađenosti nefinancijskih informacija sa svim kategorijama GRI standarda. Komparacijom rezultata prosječne razine usklađenosti nefinancijskog izvještavanja između obveznika i neobveznika primjene Direktive za trogodišnje razdoblje doneseni su zaključci o kvaliteti i promjeni razine izvještavanja nefinancijskih informacija za navedene dvije skupine osiguravajućih društava za razdoblje od 2017. do 2019. godine.

4.2. Definiranje indeksa usklađenosti s GRI standardima

U komparaciji rezultata razine usklađenosti nefinancijskih izvještaja osiguravajućih društava korišten je GRI indeks. GRI indeks računa se prema sljedećoj formuli:

$$GRI_{INDEX} = GRI_{AR} / \max GRI_{AR} \quad (1)$$

U kojem je GRI_{INDEX} – GRI indeks, GRI_{AR} – broj objavljenih tema određene kategorije po poduzeću, a $\max GRI_{AR}$ – ukupan broj tema po određenoj kategoriji. U analizi za svaku objavljenu temu stavljen je broj jedan (1), a svaka neobjavljena tema označena se brojem nula (0). Primjerice, GRI indeks u ekonomskoj kategoriji izračunat je na način da se objavljeni broj ekonomskih tema nekog osiguravajućeg društva podijelio s ukupnim brojem tema u ekonomskoj kategoriji, odnosno 13, te pomnožio sa 100 kako bi se poduzeća mogla rangirati kao u tablici 4. Na isti način izračunao se GRI indeks za okolišnu kategoriju i društvenu kategoriju.

Tablica 4 Razina usklađenosti s GRI standardima

Razina GRI usklađenosti	Rang
Potpuna GRI usklađenost	81-100
Visoka GRI usklađenost	61-80
Srednja GRI usklađenost	41-60
Niska GRI usklađenost	21-40
Velika GRI neusklađenost	0-20

Izvor: Čular, M., Dmitrović, V., Benković, S. (2019) Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, *The Thirteenth International Conference: Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being*, str. 4.

Na temelju tablice 4 donesena je ocjena o razini usklađenosti nefinancijskih izvještaja svakog od analiziranih osiguravajućih društva za ekonomsku, okolišnu i društvenu kategoriju. Zatim je za svaku od navedenih kategorija analizirana razina usklađenosti nefinancijskih izvještaja i to posebno za osiguravajuća društva koja su obveznici primjene, a posebno za osiguravajuća društva koja nisu obveznici primjene nefinancijskog izvještavanja. Nakon toga je međusobno komparirana dostignuta razina usklađenosti osiguravajućih društava koja su obveznici primjene u odnosu na ona osiguravajuća društva koja nisu obveznici primjene nefinancijskog izvještavanja, na način da se usporedio prosječni GRI indeks obveznika izvještavanja, u odnosu na prosječni GRI indeks neobveznika izvještavanja, za promatrano trogodišnje razdoblje unutar svake promatrane kategorije.

4.3. Analiza indeksa usklađenosti s GRI standardima za ekonomsku kategoriju

4.3.1. Osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije

U tablici 5 prikazana je analiza usklađenosti nefinancijskih izvještaja s GRI standardima u ekonomskoj kategoriji za sedam osiguravajućih društava koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije te je provedena komparativna analiza sadržaja tih osiguravajućih društava za izvještajno razdoblje od 2017. do 2019. godine.

Tablica 5 GRI indeks usklađenosti ekonomske kategorije za osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati

Rd. br.	EKONOMSKA KATEGORIJA	Adriatic osiguranje			Croatia osiguranje			Euroherc osiguranje			Generali osiguranje			Grawe Hrvatska			Uniqa osiguranje			Wiener osiguranje Vienna Insurance Group			
		2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	
	Razdoblje																						
1.	Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	
2.	Financijske posljedice, rizici i prilike organizacije vezane uz klimatske promjene	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
3.	Pokrivenost obveza koje se odnose na definirani mirovinski plan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4.	Financijska pomoć primljena od vlade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5.	Raspon omjera standardne početne plaće po spolu i lokalne minimalne plaće u značajnim mjestima poslovanja	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6.	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	
7.	Potpomognuta ulaganja u infrastrukturu i usluge	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
8.	Značajni neizravni ekonomski utjecaji	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9.	Udio izdataka na lokalne dobavljače	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
10.	Procjena izloženosti riziku korupcije i utvrđeni značajni rizici	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
11.	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i postupcima	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
12.	Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	

13.	Poduzete pravne radnje s ciljem sprječavanja antikonkurentskog ponašanja te antitrustovskih i monopolističkih praksi te njihovi ishodi	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Ukupno		3	3	3	11	11	11	3	5	5	5	5	4	2	2	2	3	5	2	5	3	3
GRI indeks		23,08	23,08	23,08	84,62	84,62	84,62	23,08	38,46	38,46	38,46	38,46	30,77	15,38	15,38	15,38	23,08	38,46	15,38	38,46	23,08	23,08

Izvor: obrada i izrada autora

Croatia osiguranje je, uz turističko poduzeće Maistru i prehrambeno poduzeće Cromaris, jedna od tri osnovne strateške poslovne jedinice Adris grupe. Kao segment Adris grupe koji se bavi osiguranjem, Croatia osiguranje posluje na hrvatskom, slovenskom, srpskom, makedonskom tržištu te na tržištu Bosne i Hercegovine.¹²⁸ Prema udjelu ukupne bruto premije u cijelom tržištu osiguranja Republike Hrvatske Croatia osiguranje se nalazi na prvom mjestu. Budući da je Croatia osiguranje dio Adris grupe, unutar analize nefinancijskog izvještavanja za sve tri kategorije uzeti su podaci za cijelu Adris grupu tako da će se rezultati dalje objasniti u kontekstu Croatia osiguranja.

Croatia osiguranje objavljuje nefinancijski izvještaj uz izvještaj posloводства u godišnjem izvješću, a u pripremi izvještaja koriste se GRI smjernice. U tablici 5 vidljivo je da je jedino osiguravajuće društvo koje objavljuje informacije o rasponu omjera standardne početne plaće i lokalne minimalne plaće te jedino osiguravajuće društvo obveznik koje izvještava informacije o udjelu izdataka na lokalne dobavljače. GRI indeks u analiziranom razdoblju je konstantan i iznosi skoro 85%, odnosno Croatia osiguranje ima potpunu GRI usklađenost u trogodišnjem izvještajnom razdoblju u ekonomskoj kategoriji nefinancijskog izvještavanja, mjereno definiranim indeksom usklađenosti s GRI standardima.

Euroherc osiguranje osiguravajuće je društvo čija je osnovna djelatnost prodaja neživotnih osiguranja te po udjelu ukupne bruto premije zauzima treće mjesto na ukupnom hrvatskom tržištu osiguranja. Posluje na hrvatskom i austrijskom tržištu.¹²⁹ Euroherc osiguranje objavljuje nefinancijski izvještaj u sklopu godišnjeg izvješća, a kao okvir izvještavanja koriste okvir Ujedinjenih naroda.¹³⁰ U tablici 5 vidi se da objavljuju ekonomske informacije koje i ostala osiguravajuća društva izvještavaju poput potpomognutih ulaganja u infrastrukturu i usluge. U 2018. godini došlo je malog povećanja u objavljivanju nefinancijskih informacija ekonomske kategorije koje su usklađene s GRI standardima, ali je ono i dalje relativno niske GRI usklađenosti te je GRI indeks ostao nepromijenjen u 2019. godini (38%). U sva tri promatrana razdoblja nefinancijskog izvještavanja Euroherc osiguranje ima nisku GRI usklađenost.

¹²⁸ Godišnje izvješće Croatia osiguranja (2019) URL: <https://kompanija.crosig.hr/media/uploads/cros-fin2019-1y-rev-k-hr.pdf> [pristup: 21. travnja 2021.]

¹²⁹ Godišnje izvješće Euroherc osiguranja (2019) URL: https://www.euroherc.hr/documents/EH_godisnje_financijsko_izvjesce_2019.pdf [pristup: 21. travnja 2021.]

¹³⁰ Godišnje izvješće Euroherc osiguranja (2019) URL: https://www.euroherc.hr/documents/EH_godisnje_financijsko_izvjesce_2019.pdf [pristup: 21. travnja 2021.]

Generali osiguranje dio je Generali grupe iz Italije, jedne od najvećih svjetskih osiguravajućih društava koje posluje u 50 država diljem svijeta.¹³¹ Stoga, Generali grupa je obvezna sastavljati i objavljivati nefinancijske izvještaje koji su u ovoj analizi korišteni u kontekstu Generali osiguranja u Hrvatskoj. Prema udjelu ukupne bruto premije, Generali osiguranje nalazi se na petom mjestu u ukupnom tržištu osiguranja Republike Hrvatske. Generali osiguranje objavljuje nefinancijske izvještaje koji su integrirani s godišnjim izvješćem te su rađeni po okviru IR framework. Korištenje IR frameworka možda je jedan od razloga niske GRI usklađenosti u promatranom trogodišnjem razdoblju nefinancijskog izvještavanja (2017. i 2018. GRI indeks iznosi 38%, a u 2019. GRI indeks iznosi 31%). Nadalje, u usporedbi s ostalim promatranim razdobljima, u posljednjoj godini nefinancijskog izvještavanja objavili su najmanje nefinancijskih informacija koje su usklađene s GRI standardima jer nisu dali podatak o procjeni izloženosti riziku korupcije o čemu su izvještavali u prethodnim razdobljima.

Zatim, Wiener osiguranje koje je pod grupom Vienna Insurance Group uspješno posluje na tržištu srednje i istočne Europe. Prema udjelu ukupne bruto premije svih osiguravatelja u Republici Hrvatskoj, Wiener osiguranje se nalazi na četvrtom mjestu.¹³² Budući da je grupa Vienna Insurance Group obvezna izvještavati nefinancijske informacije te se u sklopu grupe nalazi Wiener osiguranje, dalje su rezultati GRI usklađenosti analizirani u kontekstu Wiener osiguranja iz Republike Hrvatske. Konsolidirani nefinancijski izvještaj objavljuje se zasebno pod nazivom izvještaj o održivosti te je korišten okvir Ujedinjenih naroda. To je mogući razlog niskoj razini GRI usklađenosti u analiziranom trogodišnjem razdoblju, a pogotovo u 2018. i 2019. godini (23%) jer u tim razdobljima nisu objavili informacije o procjeni izloženosti riziku korupcije i utvrđenim značajnim rizicima te o poduzetim pravnim radnjama s ciljem sprječavanja antikonkurentskog ponašanja i ostalih praksi.

Uniqa osiguranje dio je Uniqa grupe koje je jedno od vodećih osiguravajućih grupa na austrijskom tržištu te na tržištu srednje i istočne Europe.¹³³ Prema udjelu ukupne bruto premije nalazi se na sedmom mjestu. Nefinancijsko izvještavanje sastoji se od konsolidiranog izvještaja o održivosti i konsolidiranog nefinancijskog izvještaja koji se zajedno objavljuju i kao zasebni izvještaji. Kao okvir izvještavanja kombiniraju GRI standarde i okvir Ujedinjenih naroda. Dalje je Uniqa grupa analizirana u kontekstu Uniqa osiguranja. Analiza ekonomske kategorije

¹³¹ Generali osiguranje/O nama. URL: <https://www.generali.hr/osiguranja> [pristup: 21.travnja 2021.]

¹³² Wiener osiguranje/O nama. URL: <https://www.wiener.hr/wiener-osiguranje-vienna-insurance-group.aspx> [pristup: 21.travnja 2021.]

¹³³ Uniqa osiguranje/O nama. URL: <https://www.uniqa.hr/o-nama/uniqa-osiguranje/50> [pristup: 21.travnja 2021.]

trogodišnjeg izvještajnog razdoblja u tablici 5 pokazala je nisku razinu usklađenosti s GRI standardima, unatoč tome što jedan od okvira kojim se služe u izvještavanju nefinancijskih informacija jest okvir GRI standarda. Također, u trogodišnjem izvještajnom razdoblju nije vidljiv trend rasta indeksa GRI standarda, već je njegov iznos 23% u 2017., 38% u 2018. jer su izvještavali o provedenoj komunikaciji i obuci o antikorupcijskim politikama te su naglasili da nije bilo potvrđenih slučajeva korupcije, a 15% u 2019. godini jer nisu objavili podatak o udjelu višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice o čemu su inače izvještavali.

Adriatic osiguranje posluje na hrvatskom i talijanskom tržištu (podružnica u Trstu)¹³⁴ te se na hrvatskom tržištu društava za osiguranje nalazi na šestom mjestu po udjelu u ukupnoj bruto premiji. Nefinancijski izvještaji objavljuju se unutar godišnjeg izvješća Adriatic osiguranja te nije izričito naglašeno kojim se međunarodnim okvirom služe u nefinancijskom izvještavanju. Kao što se vidi u tablici 5, izvještavaju nefinancijske informacije o kojima uglavnom i ostala osiguravajuća društva izvještavaju poput potpomognutih ulaganja u infrastrukturu i usluge. U trogodišnjem razdoblju nefinancijskog izvještavanja u ekonomskoj kategoriji objavili su samo tri informacije koje su tematski podudarne s GRI standardima. Time je njihova razina GRI indeksa usklađenosti ocijenjena kao niska u sva tri analizirana razdoblja (GRI indeks iznosi 23%).

Grawe Hrvatska je osiguravajuće društvo koje posluje u Republici Hrvatskoj. Prema udjelu ukupne bruto premiji na hrvatskom tržištu osiguranja, Grawe Hrvatska nalazi se na devetom mjestu. Nefinancijski izvještaji objavljuju se u okviru izvještaja posloводства u godišnjem izvješću poduzeća. Analiza indeksa usklađenosti s GRI standardima za ekonomsku kategoriju u tablici 5 pokazala je da nefinancijski izvještaji Grawe Hrvatska u sva tri promatrana izvještajna razdoblja imaju veliku neusklađenost s GRI standardima. GRI indeks usklađenosti za 2017., 2018. i 2019. godinu je konstantan i iznosi samo 15% jer su objavili jedino informacije o izravno stvorenoj i distribuiranoj ekonomskoj vrijednosti te o potpomognutim ulaganjima u infrastrukturu i usluge.

Najveću usklađenost s GRI standardima u sva tri izvještajna razdoblja ima Croatia osiguranje čiji visoki GRI indeks, od 85%, je ostao nepromijenjen u trogodišnjem razdoblju. Slijedi ga Wiener osiguranje u 2017. godini, s 38%, koje je u 2018. i 2019. godini zabilježilo smanjenje GRI indeksa na 23%, dok je drugo mjesto, u ta dva posljednja izvještajna razdoblja, zauzelo

¹³⁴ Godišnje izvješće Adriatic osiguranja (2019) URL: https://www.adriatic-osiguranje.hr/dokumenti/publikacije/2019/Godisnje_financijsko_izvjesce_2019.pdf [pristup: 21.travnja 2021.]

Euroherc osiguranje sa GRI indeksom od 38%. Najmanji GRI indeks, od 15%, u sva tri promatrana razdoblja nefinancijskog izvještavanja ima Grawe Hrvatska. Trend povećanja izvještavanja nefinancijskih informacija koje su u skladu s GRI standardima vidljiv je kod Euroherc osiguranja, a trend smanjenja bilježe Wiener, Uniqa i Generali osiguranje, dok su Croatia i Grawe osiguranje ostali na istoj, nepromijenjenoj razini izvještavanja u promatrane tri godine, mjereno GRI indeksom.

4.3.2. Osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije

Tablica 6 prikazuje analizu usklađenosti nefinancijskih izvještaja s GRI standardima u ekonomskoj kategoriji za pet osiguravajućih društava koji dobrovoljno izvještavaju nefinancijske informacije te je napravljena komparativna analiza sadržaja tih osiguravajućih društava za izvještajno razdoblje od 2017. do 2019. godine.

Tablica 6 GRI indeks usklađenosti ekonomske kategorije za osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati

Rd. br.	EKONOMSKA KATEGORIJA	Agram life osiguranje			Allianz Hrvatska			Hrvatsko kreditno osiguranje			OTP osiguranje			Triglav osiguranje		
		2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.
	Razdoblje															
1.	Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
2.	Financijske posljedice, rizici i prilike organizacije vezane uz klimatske promjene	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
3.	Pokrivenost obveza koje se odnose na definirani mirovinski plan	0	/	/	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
4.	Financijska pomoć primljena od vlade	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
5.	Raspon omjera standardne početne plaće po spolu i lokalne minimalne plaće u značajnim mjestima poslovanja	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
7.	Potpomognuta ulaganja u infrastrukturu i usluge	0	/	/	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
8.	Značajni neizravni ekonomski utjecaji	0	/	/	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
9.	Udio izdataka na lokalne dobavljače	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
10.	Procjena izloženosti riziku korupcije i utvrđeni značajni rizici	0	/	/	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1

11.	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i postupcima	0	/	/	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
12.	Potvrđeni slučajevi korupcije i poduzete mjere	0	/	/	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1
13.	Poduzete pravne radnje s ciljem sprječavanja antikonkurentskog ponašanja te antitrustovskih i monopolističkih praksi te njihovi ishodi	0	/	/	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Ukupno		0	/	/	5	6	4	5	5	5	6	1	1	10	10	9
GRI indeks		0,00	/	/	38,46	46,15	30,77	38,46	38,46	38,46	46,15	7,69	7,69	76,92	76,92	69,23

Izvor: obrada i izrada autora

Triglav osiguranje dio je Triglav grupe, jedne od najvećih osiguravajućih grupa u jugoistočnoj Europi,¹³⁵ a prema udjelu ukupne bruto premije zauzima osmo mjesto u Republici Hrvatskoj. Budući da Triglav grupa izvještava konsolidirane nefinancijske informacije za cijelu grupu, dalje u radu grupa se spominje u kontekstu Triglav osiguranja. Nefinancijski izvještaji Triglav osiguranja objavljuju se integrirano s godišnjim izvješćem, pod nazivom izvještaj o održivom razvoju. Kao okvir nefinancijskog izvještavanja koriste smjernice GRI standarda i smjernice Ujedinjenih naroda. U tablici 6 vidljiv je relativno visok GRI indeks usklađenosti u sva tri izvještajna razdoblja, u 2017. iznosi 77%, u 2018. iznosi 77% te u 2019. godini 69%, čime se primjećuje smanjenje GRI usklađenosti u 2019. godini. Triglav osiguranje je jedino osiguravajuće društvo koje je izvještavalo o financijskoj pomoći primljenoj od vlade, ali samo u 2017. i 2018. godini. U sva tri analizirana razdoblja razina GRI usklađenosti je visoka.

Allianz Hrvatska je na drugom mjestu prema udjelu ukupne bruto premije u ukupnom tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj. Nalazi se unutar grupe Allianz group pa se nefinancijski izvještaji objavljuju kao konsolidirani izvještaji unutar grupe. Nefinancijske informacije se izvještavaju u dva izvještaja – nefinancijski izvještaj koji je u posljednja dva izvještajna razdoblja integriran s godišnjim izvješćem grupe te izvještaj o održivosti koji se objavljuje zasebno. Kao okvir nefinancijskog izvještaja koriste se GRI standardi, kao i za okvir izvještaja o održivosti, uz smjernice Ujedinjenih naroda. Prema tablici 6 Allianz Hrvatska ima najvišu razinu GRI usklađenosti u 2018. godini (46%) što predstavlja srednju razinu GRI usklađenosti, dok 2017. i 2019. godinu karakterizira niska razina GRI usklađenosti (38% i 31%). Jedino su u 2018. godini objavili informacije o potpomognutim ulaganjima u infrastrukturu i usluge.

Hrvatsko kreditno osiguranje prvo je i jedino osiguravajuće društvo u Republici Hrvatskoj koje je specijalizirano isključivo za kreditno osiguranje.¹³⁶ Prema udjelu ukupne bruto premije nalazi se na sedamnaestom mjestu na hrvatskom tržištu osiguranja. Nefinancijske informacije se izvještavaju zasebno u izvještaju o društvenoj odgovornosti i održivosti, a prema smjericama Ujedinjenih naroda. Prema tablici 6, nefinancijske informacije za ekonomsku kategoriju su 38% usklađene s GRI standardima što se nije mijenjalo u cijelom trogodišnjem izvještajnom razdoblju. Objavljene nefinancijske informacije u ekonomskoj kategoriji su na niskoj razini GRI usklađenosti. U analiziranom trogodišnjem razdoblju nisu objavili informacije o stvorenoj i distribuiranoj ekonomskoj vrijednosti što izvještava većina osiguravajućih društava.

¹³⁵ Triglav osiguranje/O nama. URL: <https://www.triglav.hr/o-nama/o-drustvu#> [pristup: 21.travnja 2021.]

¹³⁶ Hrvatsko kreditno osiguranje. URL: <https://www.hkosig.hr/> [pristup: 21.travnja 2021.]

OTP osiguranje se prema udjelu ukupne bruto premije nalazi na šesnaestom mjestu na hrvatskom tržištu osiguranja. Matičnu grupu OTP osiguranja predstavlja OTP banka. Dalje, u radu je OTP banka analizirana u kontekstu OTP osiguranja. Zadnji objavljeni nefinancijski izvještaj OTP osiguranja bio je za razdoblje 2016./2017. te je rađen po smjernicama GRI standarda i Ujedinjenih naroda. U godišnjem izvješću za 2018. i 2019. godinu u poglavlju „Izvješće Uprave o stanju Grupe“ stoji nekoliko informacija o društveno odgovornom poslovanju. Stoga je primjetna promjena u nefinancijskom izvještavanju OTP osiguranja i primjećuje se u tablici 6 da je GRI indeks usklađenosti uvelike pao sa srednje razine usklađenosti na veliku razinu neusklađenosti s GRI standardima.

Na kraju, u 2017. godini Agram life osiguranje objavljivalo je zaseban nefinancijski izvještaj koji nema nikakve usklađenosti s GRI standardima, a za sljedeća dva izvještajna razdoblja nisu sastavljeni nefinancijski izvještaji. Za nefinancijski izvještaj iz 2017. godine nije napisano kojim su se okvirom sastavljanja nefinancijskih informacija služili. Prema udjelu ukupne bruto premije Agram life se nalazi na desetom mjestu.

Od osiguravajućih društava koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije, Triglav osiguranje ima najvišu GRI usklađenost, u sva tri izvještajna razdoblja, unatoč smanjenju usklađenosti s porastom godina. OTP osiguranje zadnji je put objavilo izvještaj o održivosti za 2016. i 2017. godinu te je zato došlo do naglog smanjenja GRI indeksa usklađenosti. Agram life je objavio zaseban nefinancijski izvještaj jedino u 2016. godini, ali on nema nijedne podudarnosti sa GRI standardima.

Tablica 7 Ukupna prosječna razina usklađenosti s GRI standardima za ekonomsku kategoriju

Kategorija	Obveznici				Neobveznici			
	2017.	2018.	2019.	ukupno	2017.	2018.	2019.	ukupno
Ekonomska kategorija	35,16	37,36	32,97	35,16	40,00	42,31	36,54	39,62

Izvor: obrada i izrada autora

Tablica 7 prikazuje prosječnu razinu GRI usklađenosti u ekonomskoj kategoriji osiguravajućih društava za svako izvještajno razdoblje te ukupnu prosječnu razinu usklađenosti za trogodišnje izvještajno razdoblje. Uspoređujući dostignutu prosječnu razinu GRI usklađenosti osiguravajućih društava koji su obveznici primjene u odnosu na ona osiguravajuća društva koja nisu obveznici primjene nefinancijskog izvještavanja za ekonomsku kategoriju može se zaključiti da osiguravajuća društva koja nisu obveznici primjene imaju veću ukupnu GRI usklađenost (40%) od onih koji su obveznici primjene (35%). Treba napomenuti da za 2018. i

2019. godinu u analizu komparacije GRI usklađenosti nije uzeto Agram life osiguranje jer tada nije objavilo nefinancijski izvještaj.

4.4. Analiza indeksa usklađenosti s GRI standardima za okolišnu kategoriju

4.4.1. Osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije

U tablici 8 prikazana je analiza usklađenosti nefinancijskih izvještaja s GRI standardima u okolišnoj kategoriji te komparativna analiza sadržaja nefinancijskih izvještaja sedam osiguravajućih društava koji su obvezni izvještavati nefinancijske informacije za izvještajno razdoblje od 2017. do 2019. godine.

Tablica 8 GRI indeks usklađenosti okolišne kategorije za osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati

Rd.b r.	OKOLIŠNA KATEGORIJA	Adriatic osiguranje			Croatia osiguranje			Euroherc osiguranje			Generali osiguranje			Grawe Hrvatska			Uniqa osiguranje			Wiener osiguranje Vienna Insurance Group		
		2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.
	Razdoblje																					
1.	Upotrebjeni materijali prema težini ili obujmu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
2.	Upotrebjeni reciklirani materijali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Oporabljivi proizvodi i njihovi ambalažni materijali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Potrošnja energije unutar organizacije	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1
5.	Potrošnja energije izvan organizacije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Energetski intenzitet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Smanjenje potrošnje energije	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Smanjenje energetske potrošnje u proizvodima i uslugama	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Interakcije s vodom kao zajedničkim resursom	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Upravljanje utjecajima koji nastaju ispuštanjem otpadnih voda	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Crpljenje vode po izvoru	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Ispuštanje otpadne vode	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Potrošnja vode	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Lokacije poslovanja koje su pod vlasništvom, zakupom ili upravom te u neposrednoj ili daljnoj blizini zaštićenog područja	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

15.	Znatni utjecaji poslovanja, proizvoda i usluga na bioraznolikost	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16.	Zaštićena ili obnovljena staništa	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Ukupan broj vrsta na Crvenom popisu IUCN-a i na nacionalnom popisu ugroženih vrsta sa staništima na područjima poslovne djelatnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Izravne emisije stakleničkih plinova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0
19.	Neizravne emisije stakleničkih plinova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0
20.	Ostale neizravne emisije stakleničkih plinova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0
21.	Intenzitet emisija stakleničkih plinova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Smanjenje emisija stakleničkih plinova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
23.	Emisije tvari koje oštećuju ozonski omotač	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	Dušikov oksid (NOX), sumporni oksid (SOX) i druge značajne emisije u zrak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Ispuštanje otpadne vode prema kvaliteti i odredištu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Otpad prema vrsti i metodi zbrinjavanja	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27.	Značajna onečišćenja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28.	Prijevoz opasnog otpada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29.	Vodena tijela pogođena ispuštanjem otpadnih voda i/ili otjecanjem vode	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

30.	Nepridržavanje zakona i propisa o zaštiti okoliša	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
31.	Novi dobavljači koji su provjereni pomoću kriterija utjecaja na okoliš	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32.	Značajni stvarni i potencijalno negativni utjecaji dobavljačkog lanca na okoliš i poduzete mjere	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno		0	0	0	12	12	14	0	0	0	6	6	6	0	0	0	5	6	6	1	1	4
GRI indeks		0,00	0,00	0,00	37,50	37,50	43,75	0,00	0,00	0,00	18,75	18,75	18,75	0,00	0,00	0,00	15,63	18,75	18,75	3,13	3,13	12,50

Izvor: obrada i izrada autora

U tablici 8 primjećuje se da u prve dvije analizirane godine Croatia osiguranje ima nisku GRI usklađenost u okolišnoj kategoriji nefinancijskog izvještavanja (38%) te da je došlo do rasta na srednju razinu GRI usklađenosti u 2019. godini (44%). Do veće usklađenosti je došlo zbog izvještavanja konkretnih informacija o ostvarenom smanjenju potrošnje energije i smanjenim energetske zahtjevima u proizvodima i uslugama u 2019. godini. U usporedbi s ostalim osiguravajućim društvima koji su obveznici nefinancijskog izvještavanja, Croatia osiguranje je i u okolišnoj kategoriji ostvarilo najbolje indekse GRI usklađenosti.

Za razliku od Croatia osiguranja, Generali osiguranje je u svim promatranim razdobljima objavljivalo informacije o smanjenju potrošnje energije, informacije o izravnim i neizravnim emisijama stakleničkih plinova te o smanjenju stakleničkih plinova. Unatoč tome, prema tablici 8 ima veliku GRI neusklađenost u sva tri izvještajna razdoblja (19%) jer nisu objavili informacije o ostalim okolišnim pitanjima poput informacija o potrošnji energije izvan organizacije ili neke od informacija o interakciji s vodom, kao što je Croatia osiguranje izvještavalo u svojim nefinancijskim izvještajima. Razlog toj velikoj razlici u izvještavanju okolišnih informacija Croatia osiguranja i Generali osiguranja bi se mogao pronaći u tome što je u analizu nefinancijskog izvještavanja Croatia osiguranja uzeta Adris grupa u kojoj se nalazi poduzeće čija je osnovna djelatnost uzgoj ribe.

Kao i Generali osiguranje, Uniqa također ima veliku GRI neusklađenost u sva tri razdoblja, iako je u 2018. godini razina usklađenosti porasla (sa 16% na 19%) te se nije mijenjala u 2019. godini. U usporedbi s ostalim osiguravajućim društvima koji su obvezni objavljivati nefinancijske informacije, Uniqa osiguranje jedino od njih objavljuje informacije o upotrebljenim materijalima prema težini i obujmu te informacije o nepridržavanju zakona i propisa o zaštiti okoliša što se vidi u analizi u tablici 8.

Nadalje, Wiener osiguranje u prve dvije godine ima vrlo nisku GRI usklađenost (3%), odnosno veliku GRI neusklađenost, što se popravilo u 2019. godini (13%) iako je i dalje u kategoriji velike razine GRI neusklađenosti. Poboljšanje GRI usklađenosti u 2019. godini se dogodilo zbog izvještavanja informacija o potrošnji energije unutar organizacije, što skoro sva analizirana osiguravajuća društva izvještavaju, te zbog izvještavanja informacija o izravnim i neizravnim stakleničkim plinovima.

Preostala analizirana osiguravajuća društva iz tablice 8, Adriatic osiguranje, Euroherc osiguranje i Grawe Hrvatska, u izvještajnom razdoblju od 2017. do 2019. godine nisu objavili nefinancijske informacije koje su usklađene s GRI standardima.

Okolišna kategorija nije toliko značajna za poslovanje osiguravajućih društava kao ekonomska kategorija što je i utvrđeno analizom okolišnih kategorija GRI standarda jer je ukupna manja razina usklađenosti s GRI standardima nego u ekonomskoj kategoriji. Kod osiguravajućih društava koji su obvezni izvještavati nefinancijske informacije Croatia osiguranje i dalje prednjači, čak je došlo do porasta usklađenosti GRI standarda u 2019. godini, dok u nefinancijskim izvještajima Adriatic osiguranja, Euroherc osiguranja te Grawe Hrvatska u trogodišnjem razdoblju nije objavljena nijedna nefinancijska informacija koja je u skladu s GRI standardima.

4.4.2. Osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije

Tablica 9 prikazuje analizu usklađenosti nefinancijskih izvještaja s GRI standardima u okolišnoj kategoriji te komparativnu analizu sadržaja nefinancijskih izvještaja u razdoblju od 2017. do 2019. godine za pet osiguravajućih društava koji nisu obvezni izvještavati nefinancijske informacije.

Tablica 9 GRI indeks usklađenosti okolišne kategorije za osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati

Rd.br.	OKOLIŠNA KATEGORIJA	Agram life osiguranje			Allianz Hrvatska			Hrvatsko kreditno osiguranje			OTP osiguranje			Triglav osiguranje		
		2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.
	Razdoblje															
1.	Upotrebljeni materijali prema težini ili obujmu	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Upotrebljeni reciklirani materijali	0	/	/	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Oporabljeni proizvodi i njihovi ambalažni materijali	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Potrošnja energije unutar organizacije	0	/	/	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1
5.	Potrošnja energije izvan organizacije	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Energetski intenzitet	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Smanjenje potrošnje energije	0	/	/	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0
8.	Smanjenje energetske potrošnje u proizvodima i uslugama	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Interakcije s vodom kao zajedničkim resursom	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Upravljanje utjecajima koji nastaju ispuštanjem otpadnih voda	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Crpljenje vode po izvoru	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
12.	Ispuštanje otpadne vode	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Potrošnja vode	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Lokacije poslovanja koje su pod vlasništvom, zakupom ili upravom te u neposrednoj ili daljnoj blizini zaštićenog područja	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Znatni utjecaji poslovanja, proizvoda i usluga na bioraznolikost	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

16.	Zaštićena ili obnovljena staništa	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Ukupan broj vrsta na Crvenom popisu IUCN-a i na nacionalnom popisu ugroženih vrsta sa staništima na područjima poslovne djelatnosti	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Izravne emisije stakleničkih plinova	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
19.	Neizravne emisije stakleničkih plinova	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
20.	Ostale neizravne emisije stakleničkih plinova	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
21.	Intenzitet emisija stakleničkih plinova	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Smanjenje emisija stakleničkih plinova	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23.	Emisije tvari koje oštećuju ozonski omotač	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	Dušikov oksid (NOX), sumporni oksid (SOX) i druge značajne emisije u zrak	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Ispuštanje otpadne vode prema kvaliteti i odredištu	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Otpad prema vrsti i metodi zbrinjavanja	0	/	/	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
27.	Značajna onečišćenja	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28.	Prijevoz opasnog otpada	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29.	Vodena tijela pogođena ispuštanjem otpadnih voda i/ili otjecanjem vode	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30.	Nepriдрžavanje zakona i propisa o zaštiti okoliša	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
31.	Novi dobavljači koji su provjereni pomoću kriterija utjecaja na okoliš	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

32.	Značajni stvarni i potencijalno negativni utjecaji dobavljačkog lanca na okoliš i poduzete mjere	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno		0	/	/	12	13	13	1	3	3	6	0	0	5	5	5
GRI indeks		0,00	/	/	37,50	40,63	40,63	3,13	9,38	9,38	18,75	0,00	0,00	15,63	15,63	15,63

Izvor: obrada i izrada autora

Allianz Hrvatska jedino je osiguravajuće društvo koje objavljuje informacije o korištenom energetsom intenzitetu, i to u sva tri promatrana razdoblja. Također, jedini od osiguravajućih društava koji nisu obvezni izvještavati nefinancijske informacije objavljuje informacije o upotrebljenim materijalima prema težini ili obujmu, informacije o intenzitetu i smanjenju emisija stakleničkih plinova te informacije o interakciji s vodom i o potrošnji vode. U tablici 9 vidi se porast GRI usklađenosti u 2018. godini (s 38% na 41%) zbog objavljivanja informacija o upotrebljenim recikliranim materijalima, što nije objavljivalo nijedno osiguravajuće društvo. Zadnja dva analizirana izvještajna razdoblja pokazuju srednju GRI usklađenost u okolišnoj kategoriji nefinancijskih izvještaja Allianz Hrvatska.

Triglav osiguranje, iako izvještava par nefinancijskih informacija koje su u skladu s GRI standardima, i dalje ima veliku razinu GRI neusklađenosti u sva tri izvještajna razdoblja (16%).

Hrvatsko kreditno osiguranje u 2017. godini objavljuje samo jednu informaciju koja je u skladu s GRI standardima, i ona je vezana za otpad prema vrsti i metodi zbrinjavanja. U 2018. i 2019. godini, uz tu informaciju, objavljuje još informacije o potrošnji energije izvan organizacije i o smanjenju potrošnje energije. Zato je prema analizi u tablici 9 okolišna kategorija nefinancijskog izvještaja Hrvatskog kreditnog osiguranja ocijenjena s velikom razinom GRI neusklađenosti.

Rezultati analize GRI usklađenosti OTP osiguranja u tablici 9 u skladu su s njihovim načinom nefinancijskog izvještavanja. U prvom razdoblju izvještavanja objavili su nefinancijski izvještaj koji, iako ima veliku razinu GRI neusklađenosti, izvještava nekoliko informacija koje ne objavljuju druga osiguravajuća društva neobveznici poput informacija o crpljenju vode po izvoru te informacije o nepridržavanju zakona i propisa o zaštiti okoliša. Isto tako, OTP osiguranje jedino je osiguravajuće društvo koje je objavilo informacije o novim dobavljačima koji su provjereni pomoću kriterija utjecaja na okoliš, ali je ta informacija objavljena samo u 2017. godini. U posljednja dva analizirana razdoblja nisu objavili nefinancijski izvještaj te zato nema usklađenosti s GRI standardima.

Analizom okolišne kategorije Agram life osiguranja nije pronađena nijedna objava koja je usklađena sa standardima GRI smjernica.

Allianz osiguranje ima najvišu razinu usklađenosti s GRI standardima u okolišnoj kategoriji, 41%, unatoč tome što nije obveznik nefinancijskog izvještavanja te je indeks GRI usklađenosti vrlo blizu Croatia osiguranju (44%) koji je obveznik izvještavanja, iz prethodne analize. OTP osiguranje u 2018. i 2019. godini ne izvještava nijednu informaciju koja je usklađena s GRI

standardima, kao ni Agram life osiguranje u 2017. godini, jedinoj godini nefinancijskog izvještavanja.

Tablica 10 Ukupna prosječna razina usklađenosti s GRI standardima za okolišnu kategoriju

Kategorija	Obveznici				Neobveznici			
	2017.	2018.	2019.	ukupno	2017.	2018.	2019.	ukupno
Okolišna kategorija	10,71	11,16	13,39	11,76	15,00	16,41	16,41	15,94

Izvor: obrada i izrada autora

Tablica 10 prikazuje prosječnu razinu GRI usklađenosti u okolišnoj kategoriji osiguravajućih društava za svako izvještajno razdoblje te ukupnu prosječnu razinu usklađenosti za trogodišnje izvještajno razdoblje. Uspoređujući dostignutu prosječnu razinu GRI usklađenosti osiguravajućih društava koja su obveznici primjene u odnosu na ona osiguravajuća društva koja nisu obveznici primjene nefinancijskog izvještavanja za okolišnu kategoriju može se zaključiti da osiguravajuća društva koji nisu obveznici primjene imaju veću ukupnu GRI usklađenost (16%) od osiguravajućih društava koja su obveznici primjene (12%). U analizu komparacije GRI usklađenosti za 2018. i 2019. godinu nije uzeto Agram life osiguranje jer tada nije objavilo nefinancijski izvještaj.

4.5. Analiza indeksa usklađenosti s GRI standardima za društvenu kategoriju

4.5.1. Osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati nefinancijske informacije

U tablici 11 nalazi se analiza usklađenosti nefinancijskih izvještaja s GRI standardima u društvenoj kategoriji te komparativna analiza sadržaja nefinancijskih izvještaja sedam osiguravajućih društava koji su obvezni izvještavati nefinancijske informacije u trogodišnjem izvještajnom razdoblju od 2017. do 2019. godine.

Tablica 11 GRI indeks usklađenosti društvene kategorije za osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati

Rd. br.	DRUŠTVENA KATEGORIJA	Adriatic osiguranje			Croatia osiguranje			Euroherc osiguranje			Generali osiguranje			Grawe Hrvatska			Uniqa osiguranje			Wiener osiguranje Vienna Insurance Group		
		2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.
	Razdoblje																					
1.	Broj novih zaposlenika i prekidi radnog odnosa prema starosnim grupama, spolu (i regiji)	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0
2.	Povlastice osigurane zaposlenicima na puno radno vrijeme prema mjestu djelovanja	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Povratak na posao i stope zadržavanja poslije roditeljnog dopusta prema spolu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Identifikacija opasnosti, procjena rizika i istraživanje incidenata	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Zdravstvene usluge	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
8.	Sudjelovanje zaposlenika, savjetovanje i komunikacija o zaštiti na radu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Obuka zaposlenika o zaštiti na radu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
10.	Promicanje zdravlja zaposlenika	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0
11.	Prevenција i ublažavanje utjecaja na zdravlje i sigurnost zaposlenika koje je povezano s poslovnim odnosima	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Broj radnika pokriven u sustavu zaštite i sigurnosti na radu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Vrsta i stope ozljeda na radu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

14.	Zaposlenici s visokim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Prosječan broj sati obuke po zaposleniku	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16.	Programi za unapređenje vještina zaposlenika i programi pomoći u tranziciji	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17.	Postotak zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Sastav upravljačkih tijela te struktura zaposlenika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
19.	Omjer osnovne plaće i naknada muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Djelatnosti i dobavljači kojima bi moglo biti ugroženo pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Djelatnosti i dobavljači s prepoznatim rizikom od slučajeva dječjeg rada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23.	Djelatnosti i dobavljači koji su prepoznati uz slučajevne prisilnog ili obveznog rada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	Postotak zaštitarskog osoblja obučenog u politike i postupke organizacije vezane uz ljudska prava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Ukupan broj slučajeva kršenja prava lokalnog stanovništva i poduzete mjere	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Djelatnost u kojoj je izvršena provjera poštivanja ljudskih prava ili procjena utjecaja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27.	Obuka zaposlenika o politikama i postupcima vezanim uz ljudskih prava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

28.	Značajni sporazumi o ulaganju i ugovori koji sadrže klauzule o ljudskim pravima ili analitički pregled vezan uz ljudska prava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29.	Uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
30.	Djelatnosti koje imaju značajno stvarni i potencijalno negativni utjecaj na lokalnu zajednicu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31.	Novi dobavljači koji su provjereni pomoću kriterija radnih odnosa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32.	Značajni stvarni i potencijalno negativni utjecaji dobavljačkog lanca na radne odnose i poduzete mjere	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33.	Politički doprinos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34.	Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35.	Incidenti nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36.	Označavanje proizvoda i usluga i zahtjevi za informacije o proizvodima i uslugama	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
37.	Incidenti nepridržavanja označavanja proizvoda i usluga i informacija o proizvodima i uslugama	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
38.	Incidenti nepridržavanja marketinških komunikacija	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
39.	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s privatnosti kupaca i izgubljenih osobnih podataka kupaca	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

40.	Nepridržavanje zakona i propisa koji se tiču socioekonomskog područja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
Ukupno		4	4	4	22	22	24	4	4	4	9	9	7	2	2	2	7	9	6	6	5	5
GRI indeks		10,00	10,00	10,00	55,00	55,00	60,00	10,00	10,00	10,00	22,50	22,50	17,50	5,00	5,00	5,00	17,50	22,50	15,00	15,00	12,50	12,50

Izvor: obrada i izrada autora

Croatia osiguranje i u društvenoj kategoriji izvještava najviše objava usklađenih s GRI standardima poput informacija o povlasticama koje su osigurane zaposlenicima na puno radno vrijeme i to prema mjestu djelovanja, zatim informacije o zaposlenicima koji su se vratili na posao i o stopama zadržavanja zaposlenika nakon porodiljnog dopusta prema spolu i drugo. U tablici 11 vidi se da Croatia osiguranje ima daleko najviši GRI indeks u svakom izvještajnom razdoblju te je najveći u 2019. godini (60%) koji je na gornjoj granici srednje razine usklađenosti s GRI standardima.

Generali osiguranje ima bolju, iako nisku, razinu GRI usklađenosti u prve dvije godine nefinancijskog izvještavanja (23%) nego u zadnjoj godini (18%) kada ima veliku GRI neusklađenost. Unatoč tome, jedini od obveznih osiguravajućih društava izvještava informacije o postotku zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja te informacije o omjeru osnovne plaće i naknada muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika.

Analizom društvene kategorije nefinancijskog izvještaja Uniqa osiguranja dobiveni su rezultati GRI usklađenosti u tablici 11 koji pokazuju da, od trogodišnjeg razdoblja izvještavanja, Uniqa osiguranje ima najbolju GRI usklađenost u 2018. godini (23%) koja je niska razina usklađenosti, dok nefinancijske objave u 2017. i 2019. godini imaju veliku GRI neusklađenost. U 2018. godini objavljuju informaciju o nepridržavanju zakona i propisa koji se tiču socioekonomskog područja, a koju, uz Wiener osiguranje, nitko od drugih obveznih osiguravajućih društava nije objavio.

Nefinancijski izvještaj Wiener osiguranja ima veliku neusklađenost s GRI standardima društvene kategorije, u sva tri razdoblja izvještavanja.

Okolišne informacije Adriatic osiguranja i Euroherc osiguranja imaju veliku razinu neusklađenosti s GRI standardima u sva tri promatrana razdoblja jer GRI indeks usklađenosti iznosi 10%.

Nefinancijske informacije društvene kategorije koje izvještava Grawe Hrvatska imaju najmanju podudarnost s GRI standardima od svih obveznih osiguravajućih društava. Usklađenost je vrlo mala, jer su usklađene samo dvije teme, i iznosi 5% za svako promatrano razdoblje.

Najvišu ukupnu razinu GRI usklađenosti i u posljednjoj kategoriji ima Croatia osiguranje koje je u 2019. godini ostvarilo najvišu razinu usklađenosti u toj kategoriji. Grawe Hrvatska ima samo 5% objavljenih informacija usklađenih s GRI standardima u trogodišnjem razdoblju

izvještavanja pa ono ima najmanji rezultat GRI podudarnosti od ostalih spomenutih osiguravajućih društva u društvenoj kategoriji.

4.5.2. Osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati nefinancijske informacije

Tablica 12 sadrži analizu usklađenosti nefinancijskih izvještaja s GRI standardima u društvenoj kategoriji te komparativnu analizu sadržaja nefinancijskih izvještaja u razdoblju od 2017. do 2019. godine za pet osiguravajućih društava koji dobrovoljno izvještavaju nefinancijske informacije.

Tablica 12 GRI indeks usklađenosti društvene kategorije za osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati

Rd. br.	DRUŠTVENA KATEGORIJA	Agram life osiguranje			Allianz Hrvatska			Hrvatsko kreditno osiguranje			OTP osiguranje			Triglav osiguranje		
		2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.	2017.	2018.	2019.
	Razdoblje															
1.	Broj novih zaposlenika i prekidi radnog odnosa prema starosnim grupama, spolu (i regiji)	0	/	/	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
2.	Povlastice osigurane zaposlenicima na puno radno vrijeme prema mjestu djelovanja	0	/	/	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1
3.	Povratak na posao i stope zadržavanja poslije roditeljnog dopusta prema spolu	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
4.	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
5.	Sustav upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
6.	Identifikacija opasnosti, procjena rizika i istraživanje incidenata	0	/	/	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
7.	Zdravstvene usluge	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
8.	Sudjelovanje zaposlenika, savjetovanje i komunikacija o zaštiti na radu	0	/	/	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1
9.	Obuka zaposlenika o zaštiti na radu	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
10.	Promicanje zdravlja zaposlenika	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
11.	Prevenција i ublažavanje utjecaja na zdravlje i sigurnost zaposlenika koje je povezano s poslovnim odnosima	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
12.	Broj radnika pokriven u sustavu zaštite i sigurnosti na radu	0	/	/	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1
13.	Vrsta i stope ozljeda na radu	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1

14.	Zaposlenici s visokim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	0	/	/	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1
15.	Prosječan broj sati obuke po zaposleniku	0	/	/	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
16.	Programi za unapređenje vještina zaposlenika i programi pomoći u tranziciji	0	/	/	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
17.	Postotak zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja	0	/	/	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1
18.	Sastav upravljačkih tijela te struktura zaposlenika	0	/	/	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
19.	Omjer osnovne plaće i naknada muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
20.	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere	0	/	/	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1
21.	Djelatnosti i dobavljači kojima bi moglo biti ugroženo pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje	0	/	/	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
22.	Djelatnosti i dobavljači s prepoznatim rizikom od slučajeva dječjeg rada	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23.	Djelatnosti i dobavljači koji su prepoznati uz slučajeve prisilnog ili obveznog rada	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	Postotak zaštitarskog osoblja obučenog u politike i postupke organizacije vezane uz ljudska prava	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Ukupan broj slučajeva kršenja prava lokalnog stanovništva i poduzete mjere	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Djelatnost u kojoj je izvršena provjera poštivanja ljudskih prava ili procjena utjecaja	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27.	Obuka zaposlenika o politikama i postupcima vezanim uz ljudskih prava	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

28.	Značajni sporazumi o ulaganju i ugovori koji sadrže klauzule o ljudskim pravima ili analitički pregled vezan uz ljudska prava	0	/	/	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29.	Uključivanje lokalne zajednice, procjene utjecaja i razvojni programi	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
30.	Djelatnosti koje imaju značajno stvarni i potencijalno negativni utjecaj na lokalnu zajednicu	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31.	Novi dobavljači koji su provjereni pomoću kriterija radnih odnosa	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
32.	Značajni stvarni i potencijalno negativni utjecaji dobavljačkog lanca na radne odnose i poduzete mjere	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33.	Politički doprinos	0	/	/	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
34.	Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35.	Incidenti nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	0	/	/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36.	Označavanje proizvoda i usluga i zahtjevi za informacije o proizvodima i uslugama	0	/	/	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
37.	Incidenti nepridržavanja označavanja proizvoda i usluga i informacija o proizvodima i uslugama	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
38.	Incidenti nepridržavanja marketinških komunikacija	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
39.	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s privatnosti kupaca i izgubljenih osobnih podataka kupaca	0	/	/	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1

40.	Nepridržavanje zakona i propisa koji se tiču socioekonomskog područja	0	/	/	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Ukupno		0	/	/	12	13	12	10	10	10	19	0	0	21	27	28
GRI indeks		0,00	/	/	30,00	32,50	30,00	25,00	25,00	25,00	47,50	0,00	0,00	52,50	67,50	70,00

Izvor: obrada i izrada autora

Kao što je vidljivo u tablici 12, Triglav osiguranje ima relativno veliku podudarnost s GRI standardima, posebice u 2018. i 2019. godini. Objavili su određene informacije koje nisu objavila ostala osiguravajuća društva poput informacije o obukama zaposlenika, te o politikama i postupcima vezanim uz ljudska prava. GRI indeks je u 2017. godini na srednjoj razini GRI usklađenosti (53%), a u 2018. i 2019. godini je visokoj razini usklađenosti (68% i 70%).

Allianz Hrvatska ima nisku razinu GRI usklađenosti u sva tri promatrana razdoblja; u 2017. i 2019. godini iznosi 30%, a u 2018. godini iznosi 33%. Unatoč tome, jedino je osiguravajuće društvo koje je u svim analiziranim razdobljima izvještavalo informacije o značajnim sporazumima o ulaganju i ugovorima koje sadrže klauzule o ljudskim pravima.

Hrvatsko kreditno osiguranje također ima nisku razinu GRI usklađenosti u analiziranom razdoblju izvještavanja (25%). Jedino je osiguravajuće društvo koje objavljuje informacije o djelatnostima i dobavljačima kojima bi moglo biti ugroženo pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje.

OTP osiguranje objavilo je konkretne nefinancijske informacije u 2017. godini, GRI usklađenost za 2017. godinu iznosi 48% što predstavlja srednju razinu usklađenosti s GRI standardima. Posljednje dvije godine izvještavanja nisu objavljeni nefinancijski izvještaji, već je nekoliko informacija dano u Godišnjem izvješću grupe pa time nije moglo biti podudarnosti s GRI standardima.

U nefinancijskom izvještaju Agram life osiguranja u 2017. godini nisu objavljene društvene informacije koje su usklađene s GRI standardima, a za 2018. i 2019. godinu nisu objavljeni nefinancijski izvještaji.

Po indeksu usklađenosti iz tablice 12 vidljivo je da Triglav osiguranje ima najveću podudarnost s GRI standardima te je on u 2018. i 2019. godini veći od indeksa usklađenosti Croatia osiguranja koji je na prvom mjestu GRI usklađenosti nefinancijskih informacija među obveznicima. Agram life nije ni u društvenoj kategoriji objavio nefinancijske informacije koje su usklađene s GRI standardima i zato ima indeks usklađenosti 0% u 2017. godini.

Tablica 13 Ukupna prosječna razina usklađenosti s GRI standardima za društvenu kategoriju

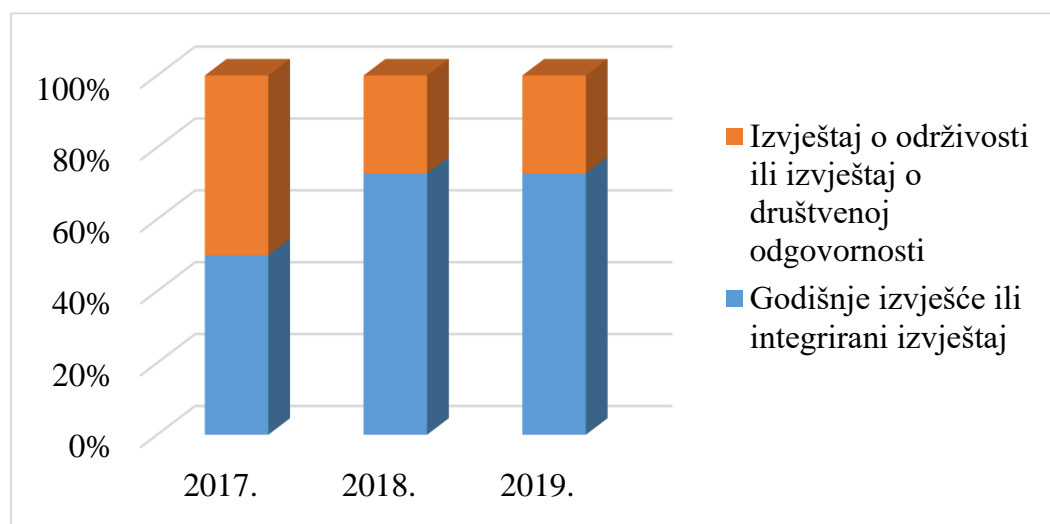
Kategorija	Obveznici				Neobveznici			
	2017.	2018.	2019.	ukupno	2017.	2018.	2019.	ukupno
Društvena kategorija	19,29	19,64	18,57	19,17	31,00	31,25	31,25	31,17

Izvor: obrada i izrada autora

Tablica 13 prikazuje prosječnu razinu GRI usklađenosti u društvenoj kategoriji osiguravajućih društava za svako izvještajno razdoblje te ukupnu prosječnu razinu usklađenosti za trogodišnje izvještajno razdoblje. Uspoređujući dostignutu razinu GRI usklađenosti osiguravajućih društava koja su obveznici primjene u odnosu na ona osiguravajuća društva koja nisu obveznici primjene nefinancijskog izvještavanja za društvenu kategoriju može se zaključiti da osiguravajuća društva koja nisu obveznici primjene imaju veću ukupnu prosječnu GRI usklađenost (31%) od osiguravajućih društava koji su obveznici primjene (19%). U analizu komparacije GRI usklađenosti za 2018. i 2019. godinu nije uzeto Agram life osiguranje jer tada nije objavilo nefinancijski izvještaj.

Na kraju, u grafikonu 1 vidljiv je način objave nefinancijskih informacija osiguravajućih društava u izvještajnom razdoblju od 2017. do 2019. godine. Agram life je objavljivao zasebni nefinancijski izvještaj u 2017. godini, dok u 2018. i 2019. godini nije objavljivao niti jedan nefinancijski izvještaj pa se zato u 2018. i 2019. godini broj uzoraka uzetih u prethodno istraživanje smanjio na 11 osiguravajućih društava. Unatoč tome, porastao je broj oblika nefinancijskog izvještavanja u kojem su nefinancijske informacije objavljene unutar godišnjeg izvješća ili kao integrirani izvještaj. U 2018. i 2019. godini 73% promatranih osiguravajućih društava objavilo je nefinancijske informacije unutar godišnjeg izvješća ili integriranog izvještaja.

Grafikon 1 Način objave nefinancijskih informacija

Izvor: obrada i izrada autora

5. Zaključak

Nefinancijsko izvještavanje kao relativno novi trend u korporativnom izvještavanju sve više prodire i pronalazi svoju ulogu i u izvještajima osiguravajućih društava. Ovaj pozitivan trend je vrlo bitan jer transparentno i odgovorno poslovanje u jednoj važnoj gospodarskoj djelatnosti kao što je osiguranje može značajno utjecati kako na osiguranike, tako i na poslovne partnere osiguravajućih društava, zajednicu u kojoj posluju te na koncu gospodarstvo u cjelini. Budući da je nefinancijsko izvještavanje složen proces u kojem se mjere, prate i nadziru ekonomski, okolišni i društveni čimbenici poslovanja te se ulažu vrijeme i resursi, zanimljivo je vidjeti u kojoj mjeri i osiguravajuća društva koja nisu obvezna implementirati takvu poslovnu praksu, istu primjenjuju. Posebice, kada je poznato da na nacionalnoj i međunarodnoj razini egzistiraju brojni uređeni okviri koji usmjeravaju i olakšavaju proces sastavljanja i objavljivanja nefinancijskih izvještaja.

Rezultati provedenog istraživanja pokazuju nisku usklađenost (rang 21-40) ili veliku neusklađenost (rang 0-20), prema definiranom indeksu usklađenosti s GRI standardima, u tri analizirane kategorije nefinancijskih izvještaja osiguravajućih društava za promatrano trogodišnje izvještajno razdoblje.

Uspoređujući sve tri kategorije najvišu prosječnu usklađenost u obje skupine ima ekonomska kategorija koja za obveznike izvještavanja iznosi 35%, dok za osiguravajuća društva koja dobrovoljno izvještavaju nefinancijske informacije je veća i iznosi 40%. Obje skupine bilježe blagi trend pada razine GRI usklađenosti za ekonomsku kategoriju u promatranom razdoblju.

Zatim slijedi društvena kategorija u kojoj je utvrđena značajno bolja razina GRI usklađenosti kod osiguravajućih društava koja dobrovoljno izvještavaju, s prosječnom usklađenosti od 31%, nego kod onih koji su obvezni nefinancijski izvještavati koji zapravo imaju jako nisku usklađenost od 19%. Obje skupine bilježe stagnaciju u postizanju veće razine usklađenosti za društvenu kategoriju u promatranom trogodišnjem izvještajnom razdoblju.

U okolišnoj kategoriji obje skupine bilježe veliku GRI neusklađenost, i to veću neusklađenost imaju osiguravajuća društva obveznici izvještavanja čija usklađenost iznosi gotovo zanemarivih 12% u odnosu na osiguravajuća društva koja dobrovoljno izvještavaju nefinancijske informacije čija usklađenost iznosi samo 16%. Obje skupine osiguravajućih društava bilježe vrlo blagi trend rasta razine GRI usklađenosti za okolišnu kategoriju u promatranom trogodišnjem izvještajnom razdoblju.

Na kraju, može se zaključiti kako nefinancijske izvještaje osiguravajućih društava općenito karakterizira niska razina GRI usklađenosti u sve tri kategorije te nije primjetna bitnija razlika u ekonomskoj i okolišnoj kategoriji GRI standarda, dok je u društvenoj primjetna značajna razlika od 13 postotnih poena. Što se tiče načina objave nefinancijskih informacija, veći broj osiguravajućih društava u posljednja dva analizirana razdoblja objavljuje nefinancijske informacije u godišnjem izvješću ili integriranom izvještaju. Treba imati na umu da iako su analizirane sve tri kategorije GRI standarda u cijelosti, osiguravajuća društva ne moraju koristiti svaku temu u kategorijama, već samo one koje su značajne za njihovo poslovanje. Uz to, struktura i sadržaj nefinancijskih izvještaja nisu harmonizirani što dodatno otežava njihovu međusobnu usporedbu.

Unatoč niskoj razini ukupne GRI usklađenosti osiguravajućih društava, pojedinačno se mogu isčitati vrlo visoke razine usklađenosti do blizu 85% i pozitivni trendovi povećanja objave nefinancijskih informacija u izvještajima osiguravajućih društava koji su obveznici nefinancijskog izvještavanja. Na kraju se može zaključiti kako postoji značajan prostor i razlozi za daljnje unaprjeđenje u objavljivanju nefinancijskih informacija osiguravajućih društava, primjenjujući GRI standarde. Posebice uvažavajući činjenicu da poslovanje osiguravajućih društava ima utjecaj na financijsku stabilnost i sigurnost njihovih klijenata. Postepeno potpuno uvođenje GRI standarda dovelo bi zasigurno do povećanog objavljivanja, odnosno povećane transparentnosti nefinancijskih informacija, što bi, uz omogućavanje donošenja sveobuhvatnijih odluka stakeholderima, moglo značajno doprinijeti i povećanju povjerenja i ugleda kod svojih osiguranika i poslovnih partnera, te u konačnici utjecati na rast prihoda osiguravajućih društava u budućnosti.

Popis literature

- 1 Adams, C. A., Frost, G. R. (2008) Integrating sustainability reporting into management practices, *Accounting Forum*, Vol. 32, No. 4, str. 288-302.
- 2 Bouten, L., Everaert, P., Van Liedekerke, L., De Moor, L. (2011) Corporate social responsibility reporting: A comprehensive picture?, *Accounting Forum*, Vol. 35, No. 3, str. 187-204.
- 3 Caglio, A., Melloni, G., Perego, P. (2020) Informational Content and Assurance of Textual Disclosures: Evidence on Integrated Reporting, *European Accounting Review*, Vol. 29, No. 1, str. 55-83.
- 4 CGLytics What is ESG [online]. Dostupno na: <https://cglytics.com/what-is-esg/>
- 5 Čular, M., Dmitrović, V., Benković, S. (2019) Non financial disclosure using GRI standards: Empirical findings of Croatian and Serbian companies, *The Thirteenth International Conference: Challenges of Europe: Growth, Competitiveness, Innovation and Well-being*, str. 1-6.
- 6 Dečman, N., Rep, A. (2018) Do Croatian companies recognize benefits of integrated reporting?, *Zagreb international review of economics and business*, Vol. 21, No. Special Conference Issue, str. 31-42.
- 7 Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J., Demartini, P. (2016) Integrated reporting: A structured literature review, *Accounting Forum*, Vol. 40, No. 3, str. 166-185.
- 8 Eco-Management and Audit Scheme. URL: <http://emas.azo.hr/>
- 9 Generali osiguranje. URL: <https://www.generalih.hr/osiguranja>.
- 10 Global reporting initiative. URL: <https://www.globalreporting.org/>
- 11 Godišnje izvješće Adriatic osiguranja (2019). URL: https://www.adriatic-osiguranje.hr/dokumenti/publikacije/2019/Godisnje_financijsko_izvjesce_2019.pdf
- 12 Godišnje izvješće Croatia osiguranja (2019). URL: <https://kompanija.crosig.hr/media/uploads/cros-fin2019-1y-rev-k-hr.pdf>
- 13 Godišnje izvješće Euroherc osiguranja (2019). URL: https://www.euroherc.hr/documents/EH_godisnje_financijsko_izvjesce_2019.pdf
- 14 Gulin, D., Grbavac, J., Hladika, M. (2016) Kvaliteta korporativnog izvještavanja kao pretpostavka transparentnosti poslovnih subjekata, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, Posebno izdanje, str. 154-180.
- 15 Hladika, M., Lacković, E. (2019) Analysis of effects of changes in regulatory requirements for disclosures on the financial and non-financial reporting of companies. U: Bevanda, V., ur. *Conference Proceedings of EMAN 2019 – Economics & Management: How to Cope With Disrupted Times*. Belgrade: All in One Print Center, str. 383-389.
- 16 Hladika, M., Valenta I. (2017) Nefinancijsko izvještavanje prema zahtjevima Direktive 2014/95/EU, *Računovodstvo i financije*, Br. 7, str. 39-44.
- 17 Hladika, M., Valenta, I. (2017) Integrirano izvještavanje – nova platforma korporativnog izvještavanja, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, Vol. XXIII, str. 166-186.

- 18 Hladika, M., Valenta, I. (2017) Usklađenost GRI standarda i zahtjeva Direktive 2014/95/EU za nefinancijskim izvještavanjem, *Računovodstvo i financije*, Br. 10, str. 41-48.
- 19 Horak, H., Poljanec, K. (2018) Recent developments in European company law: a way forward to more social Europe?, *InterEULawEast: journal for the international and european law, economics and market integrations*, Vol. 5, No. 2, str. 151-167.
- 20 Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2021) *Društva za osiguranje i društva za reosiguranje*, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/registri/drustva-za-osiguranje-i-drustva-za-reosiguranje/>
- 21 Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2021) *Hanfa donijela Smjernice za nefinancijsko izvještavanje poduzeća prema okolišnim, upravljačkim i društvenim (ESG) ciljevima*, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/vijesti/hanfa-donijela-smjernice-za-nefinancijsko-izvje%C5%A1tavanje-poduze%C4%87a-prema-okoli%C5%A1nim-upravlja%C4%8Dkim-i-dru%C5%A1tvenim-esg-ciljevima/>
- 22 Hrvatski ured za osiguranje. URL: <https://huo.hr/hr/>
- 23 Hrvatsko kreditno osiguranje. URL: <https://www.hkosig.hr/>
- 24 Integrated reporting. URL: <https://integratedreporting.org/>
- 25 International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/about-us.html>
- 26 Krivačić, D. (2017) Sustainability reporting quality: the analysis of companies in Croatia, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 1, str. 1-14.
- 27 Krivačić, D., Antunović M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, Br. 3-4, str. 83-98.
- 28 Litfin, T., Meeh-Bunse, G., Luer, K., Teckert, Ö. (2017) Corporate social responsibility reporting – a stakeholder's perspective approach, *Business systems research*, Vol. 8, No. 1, str. 30-42.
- 29 Markota Vukić, N., Vuković, R., Calace, D. (2017) Non-financial reporting as a new trend in sustainability accounting, *Journal of accounting and management*, Vol. 7, No. 2, str. 13-26.
- 30 Matešić, M., Pavlović, D., Bartoluci, D. (2015) *Društveno odgovorno poslovanje*. Zagreb: VPŠ Libertas.
- 31 Omazić, M. A., Markota Vukić, N., Ravlić Ivanović, I., Cigula, K., Marszalek, V., Rösler, B. (2020) Analiza stanja nefinancijskog izvještavanja u Hrvatskoj 2017. i 2018., *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološka istraživanja okoline*, Vol. 29, Br. 2, str. 207-226.
- 32 Petrić, A., Vitezić, N. (2020) Does efficiency increase the application of integrated reporting, *Poslovna izvrsnost*, Vol. 14, No. 1, str. 51-75.
- 33 Pulitika, Đ. (2019). *Odgovorno i održivo ulaganje* [online]. Zagreb: Intercapital. Dostupno na: <https://www.icam.hr/hr/articles/post/2019-12-05-odgovorno-i-odrzivo-ulaganje>
- 34 Raiffeisen invest (2020). *Održivi razvoj i investicijski procesi* [online]. Dostupno na: <https://www.rbainvest.hr/-/odrzivi-razvoj-i-investicijski-procesi> [03. travnja 2021.]

- 35 Službeni list Europske unije (2014) *Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća, o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32014L0095>
- 36 Službeni list Europske unije (2017) *Smjernice za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama)*. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN)
- 37 Stolowy, H., Paugam, L. (2018) The expansion of non-financial reporting: an explanatory study, *Accounting and Business Research*, Vol. 48, No. 5, str. 525-548.
- 38 The Organisation for Economic Co-operation and Development. URL: <https://www.oecd.org/about/>
- 39 Triglav osiguranje. URL: <https://www.triglav.hr/o-nama/o-drustvu#>
- 40 Tripartitna deklaracija o principima u vezi s multinacionalnim kompanijama i socijalnom politikom (2006). URL: <http://www.smh.hr/wp-content/uploads/2013/10/Deklaracija-HR.pdf>
- 41 Uniqa osiguranje. URL: <https://www.uniqa.hr/o-nama/uniqa-osiguranje/50>
- 42 United Nations Global Compact. URL: <https://www.unglobalcompact.org/>
- 43 Vitezić, N., Petrić, A. (2018) Integrated reporting – concept and impact on performance of Croatian companies, *Journal of accounting and management*, Vol. 8, No. 1, str. 71-82.
- 44 Vukić, N. (2015) Izvješćivanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU, *Računovodstvo, revizija i financije*, Br. 12, str. 46-50.
- 45 Vuković, R., Markota Vukić, N., Sesar, D. (2020) Non-financial reporting as part of sustainability accounting with the examples of good practices, *Journal of accounting and management*, Vol. 10, No. 1, str. 41-58.
- 46 Wiener osiguranje. URL: <https://www.wiener.hr/wiener-osiguranje-vienna-insurance-group.aspx>
- 47 *Zakon o računovodstvu*. Narodne novine, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20.
- 48 *Zakon o zaštiti okoliša*. Narodne novine, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18.
- 49 Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2017) *Analiza financijskih izvještaja: načela – postupci – slučajevi*, 3. izmijenjeno i dopunjeno izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Popis slika

Slika 1 Razvoj nefinancijskog izvještavanja.....	5
Slika 2 Model održivosti.....	8

Popis tablica

Tablica 1 Područje i sadržaj nefinancijskog izvještaja	7
Tablica 2 Vrste nefinancijskih izvještaja	20
Tablica 3 Uzorak osiguravajućih društava i značajni pokazatelji poslovanja za 2019. godinu	36
Tablica 4 Razina usklađenosti s GRI standardima.....	37
Tablica 5 GRI indeks usklađenosti ekonomske kategorije za osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati	40
Tablica 6 GRI indeks usklađenosti ekonomske kategorije za osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati	46
Tablica 7 Ukupna prosječna razina usklađenosti s GRI standardima za ekonomsku kategoriju.....	49
Tablica 8 GRI indeks usklađenosti okolišne kategorije za osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati	51
Tablica 9 GRI indeks usklađenosti okolišne kategorije za osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati	56
Tablica 10 Ukupna prosječna razina usklađenosti s GRI standardima za okolišnu kategoriju.....	60
Tablica 11 GRI indeks usklađenosti društvene kategorije za osiguravajuća društva koja su obvezna izvještavati	61
Tablica 12 GRI indeks usklađenosti društvene kategorije za osiguravajuća društva koja nisu obvezna izvještavati	67
Tablica 13 Ukupna prosječna razina usklađenosti s GRI standardima za društvenu kategoriju.....	71

Popis grafikona

Grafikon 1 Način objave nefinancijskih informacija.....	72
---	----

Životopis

Osobni podaci:

Ime i prezime: Ana Puljiz

Datum i mjesto rođenja: 17.02.1997., Zagreb, Hrvatska

Obrazovanje:

2015. - 2021.

Ekonomski fakultet

Trg J. F. Kennedy 6, Zagreb

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija, smjer:

Računovodstvo i revizija

2011. - 2015.

VII. gimnazija

Ulica Jurja Križanića 4, 10000 Zagreb

Dodatno obrazovanje:

Veljača 2019.

Online linguistic support – Engleski jezik C1 (CEFR)

Kolovoz 2018. – veljača 2019.

Erasmus + studijski boravak, Rotterdam, Nizozemska

2011.-2013.

Škola stranih jezika "Vodnikova", Zagreb

Radno iskustvo:

Svibanj 2021.

Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb

Asistent menadžera za odnose s klijentima

Siječanj 2020. – svibanj 2020.

Ernst & Young d.o.o., Zagreb

Pripravnik u odjelu revizije

Svibanj 2019. – srpanj 2019.

Zara d.o.o., Zagreb

Asistent u prodavaonici

Srpanj 2017. – rujan 2017. i srpanj 2018.

Centar za vozila Hrvatske d.d., Zagreb

Studentski posao na odjelu računovodstva

Rujan 2015.

Mondo-tera d.o.o., Zagreb

Studentski posao u arhivi